

**SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN
TOIMINTAKERTOMUKSET**

1987—1989

**SOSIALIDEMOKRAATTISEN EDUSKUNTARYHMÄN
TOIMINTAKERTOMUKSET**

1987—1989 VALTIOPÄIVILTÄ

ISBN 951-9118-68-3

Koliprint Oy — Joensuu 1990

SISÄLLYSLUETTELO

KERTOMUS SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN TOIMINNASTA V. 1987

I YLEISKATSAUS

1. Kansainvälinen tilanne	11
2. Sisäpolitiikka	12

II PUOLUEEN PÄÄTÄNTÄVALTA- JA TOIMEENPANOELIMET

1. Puoluekokous	16
2. Puolueuuvosto	16
3. Puoluetoimikunta	19
4. Hallinnollinen toiminta	19

III SUUNNITTELUTOIMINTA

1. Yleistä	21
2. Henkilökunta	22
3. Työryhmät	22

IV JÄRJESTÖTOIMINTA

1. Yleistä	26
2. Ammattiyhdistystoiminta	27
3. Koulutustoiminta	29
4. Kunnallispoliittinen toiminta	36
5. Maaseutupoliittinen toiminta	37
6. Seurakuntatoiminta	38
7. Osuuskauppatoiminta	38
8. Urheilupoliittinen toiminta	39
9. Pienyrittäjäpoliittinen toiminta	39
10. Puoluejärjestöt ja jäsenet	40
11. Piirijärjestöt	41

V TIEDOTUSTOIMINTA

1. Tiedotustoiminta	44
2. Sosialidemokraattiset sanomalehdet	44
3. Sosialistinen Aikakauslehti	45

VI KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

1. Yleistä	46
2. Henkilökunta	46
3. Asiantuntijatyöryhmät	46
4. Kansainvälinen sosialidemokraattinen yhteistyö	47
5. Suhteet kommunistisiin puolueisiin	49
6. Muita tapaamisia, kokouksia, yhteydenottoja	49
7. Edustus eräissä valtiollisissa elimissä	50
8. Kansainvälinen solidaarisuussäätiö	51

VII TALOUDELLISIA ASIOITA

1. Tilintarkastus	52
2. Taloudenhoito	52
3. Omaisuuden myyntilupia ja siirtoja	52
4. Osto- ja rakennuslupia	53
5. Työväentalojen korjausmäärärahat	53
6. Puolueen talous	54
7. Viestintäteollisuus	54

SOSIALIDEMOKRAATTISET NAISET

57

KERTOMUS SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN TOIMINNASTA V. 1988

I YLEISKATSAUS

1. Kansainvälinen tilanne	63
2. Sisäpolitiikka	64

II PUOLUEEN PÄÄTÄNTÄVALTA- JA TOIMEENPANOELIMET

1. Puolueneuvosto	67
2. Puoluetoimikunta	68
3. Hallinnollinen toiminta	69

III SUUNNITTELU- JA TIEDOTUSTOIMINTA

1. Yleistä	70
2. Suunnittelutoiminta	70
3. Työryhmät	71
4. Tiedotustoiminta	73
5. Sosialistinen Aikakauslehti	73
6. Sosialidemokraattiset sanomalehdet	74

IV JÄRJESTÖTOIMINTA

1. Tasavallan presidentin ja valitsijamiesten vaalit	75
2. Henkilökunta.	77
3. Ammattiyhdistystoiminta.	77
4. Koulutustoiminta.	80
5. Kunnallispoliittinen toiminta.	87
6. Maaseutupoliittinen toiminta.	89
7. Seurakuntatoiminta.	89
8. Osuuskauppatoiminta.	90
9. Keskinäisen henkivakuutusyhtiö Suomen edustajiston vaalit	91
10. Urheilupoliittinen toiminta.	91
11. Pienyrittäjäpoliittinen toiminta.	91
12. Puoluejärjestöt ja jäsenet	93
13. Piirijärjestöt	94

V KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

1. Yleistä.	97
2. Henkilökunta.	9 ^v
3. Asiantuntijatyöryhmät	97
4. Kansainvälinen sosialidemokraattinen yhteistyö.	97
5. Suhteet kommunistisiin puolueisiin.	100
6. Muita tapaamisia, kokouksia, yhteydenottoja.	101
7. Edustus eräissä valtiollisissa elimissä	102
8. Kansainvälinen solidaarisuussäätiö.	102

VI TALOUDELLISIA ASIOITA

1. Tilintarkastus.	104
2. Taloudenhoito.	104
3. Omaisuuden myyntilupia ja siirtoja.	104
4. Osto- ja rakennuslupia.	105
5. Työväentalojen korjausmäärärahat.	105
6. Puolueen talous.	106
7. Viestintäyhtykset.	106

SOSIALIDEMOKRAATTISET NAISET 109

KERTOMUS SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN TOIMINNASTA V. 1989

I YLEISKATSAUS

1. Kansainvälinen tilanne.	121
2. Sisäpolitiikka.	122

II PUOLUEEN PÄÄTÄNTÄVALTA- JA TOIMEENPANOELIMET

1. Puolueneuvosto	125
2. Puoluetoimikunta	126
3. Hallinnollinen toiminta.	126

III SUUNNITTELU- JA TIEDOTUSTOIMINTA

1. Yleistä	128
2. Suunnittelutoiminta	128
3. Työryhmät	129
4. Tiedotustoiminta.	132
5. Sosialistinen Aikakauslehti.	132
6. Sosialidemokraattiset Sanomalehdet	133

IV JÄRJESTÖTOIMINTA

1. SDP 90 vuotta.	135
2. Henkilökunta.	136
3. Ammattiyhdistystoiminta	136
4. Koulutustoiminta	139
5. Kunnallispoliittinen toiminta.	146
6. Maaseutupoliittinen toiminta.	146
7. Seurakuntatoiminta	147
8. Osuuskauppatoiminta.	147
9. Urheilupoliittinen toiminta.	148
10. Pienyrittäjäpoliittinen toiminta.	148
11. Puoluejärjestöt ja jäsenet	149
12. Piirijärjestöt	150

V KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

1. Yleistä	153
2. Henkilökunta.	153
3. Asiantuntijatyöryhmät.	153
4. Kansainvälinen sosialidemokraattinen yhteistyö.	153
5. Suhteet kommunistisiin puolueisiin.	156
6. Muita tapaamisia, kokouksia, yhteydenottoja.	157
7. Edustus eräissä valtiollisissa elimissä.	158
8. Kansainvälinen solidaarisuussäätiö.	158

VI TALOUDELLISIA ASIOITA

1. Tilintarkastus.	160
2. Taloudenhoito.	160
3. Omaisuuden myyntilupia ja siirtoja.	160

4. Osto- ja rakennuslupia160
5. Työväentalojen korjausmäärärahat161
6. Puolueen talous.162
7. Viestintäyritykset162

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE r.p.

SDP:n talous 1987.165
Tuloslaskelma 1.1.—31.12.1987.166
Tase 31.12.1987.168
Tilintarkastuskertomus.170
SDP:n talous 1988.171
Tuloslaskelma 1.1.-31.12.1988.172
Tase 31.12.88.174
Tilintarkastuskertomus.176
SDP:n talous 1989.177
Tuloslaskelma 1.1.—31.12.1989.178
Tase 31.12.1989.180
Tilintarkastuskertomus.182

SOSIALIDEMOKRAATTISEN EDUSKUNTARYHMÄN TOIMINTAKERTOMUS V. 1987

Poliittinen vuosi 1987 ja eduskuntaryhmän toiminta 183

SELOSTUKSIA ERÄISTÄ VUODEN 1987 VALTIOPÄIVILLÄ VALIOKUNNISSA KÄSITELLYISTÄ ASIOISTA

Perustuslakivaliokunta	192
Lakivaliokunta	196
Ulkoasiainvaliokunta	197
Valtiovarainvaliokunta	198
Pankkivaliokunta	202
Talousvaliokunta	202
Laki- ja talousvaliokunta	202
Sivistysvaliokunta	204
Maa- ja metsätalousvaliokunta	204
Sosiaalivaliokunta	204
Liikennevaliokunta	208
Puolustusasiainvaliokunta	208
Toinen lakivaliokunta	208
Kirjalliset kysymykset	209
Suulliset kysymykset	213

SOSIALIDEMOKRAATTISEN EDUSKUNTARYHMÄN TOIMINTAKERTOMUS V. 1988

Poliittinen vuosi 1988 ja eduskuntaryhmän toiminta 217

SELOSTUKSIA ERÄISTÄ VUODEN 1988 VALTIOPÄIVILLÄ VALIOKUNNISSA KÄSITELLYISTÄ ASIOISTA

Perustuslakivaliokunta	231
Lakivaliokunta	232
Ulkoasiainvaliokunta	234
Valtiovarainvaliokunta	235
Pankkivaliokunta	241
Talousvaliokunta	242
Laki- ja talousvaliokunta	243
Sivistysvaliokunta	244
Maa- ja metsätalousvaliokunta	246
Sosiaalivaliokunta	247
Liikennevaliokunta	252
Puolustusasiainvaliokunta	253
Toinen lakivaliokunta	253
Kirjalliset kysymykset	255
Suulliset kysymykset	262

**SOSIALIDEMOKRAATTISEN EDUSKUNTARYHMÄN TOIMINTAKERTOMUS
V. 1989**

Poliittinen vuosi 1989 ja eduskuntaryhmän toiminta 265

**SELOSTUKSIA ERÄISTÄ VUODEN 1986 VALTIOPÄIVILLÄ
VALIOKUNNISSA KÄSITELLYISTÄ ASIOISTA**

Perustuslakivaliokunta	286
Lakivaliokunta	287
Ulkoasiainvaliokunta	289
Valtiovarainvaliokunta	290
Pankkivaliokunta	295
Talousvaliokunta	296
Laki- ja talousvaliokunta	298
Sivistysvaliokunta	300
Maa- ja metsätalousvaliokunta	301
Sosiaalivaliokunta	302
Liikennevaliokunta	306
Puolustusasianvaliokunta	307
Toinen lakivaliokunta	308
Kirjalliset kysymykset	309
Suulliset kysymykset	316
TILASTOT	318

KERTOMUS SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN TOIMINNASTA v. 1987

I YLEISKATSAUS

1. KANSAINVÄLINEN TILANNE

Turvallisuus

Kahden johtavan suurvallan, USA:n ja Neuvostoliiton vuoropuhelu tiivistyi kertomusvuoden aikana historialliseksi sopimukseksi ydinaseriisunnasta. Joulukuussa kummankin maan korkein johto tapasi Washingtonissa. Tuolloin allekirjoitettiin sopimus keskipitkän kantaman ydinohjusten purkamisesta. Tapahtuma oli käänne asevalvontasopimuksista aseidenriisuntaan. Sen uskotaan heijastuvan myönteisesti aseidenriisunnan jatkoon ja luovan pohjaa monille suurvaltojen välisten kiistakysymysten ratkaisuille.

Johtavien suurvaltojen vuoropuhelun tiivistyminen on parantanut edellytyksiä myös alueellisten konfliktien ratkaisuyrityksille. Väli-Amerikan kriisin ratkaisemiseksi ovat alueen keskeisten valtioiden yhteiset ponnistukset olleet tärkeitä, vaikkakin toistaiseksi tuloksettomia. Sri-Lankan sisällissota on pyritty lopettamaan sopimuksella, jossa Intia on toiminut välittäjänä. Suurvaltojen väliset ristiriidat eivät ole olleet esteenä pitkään jatkuneen Iranin ja Irakin välisen sodan lopettamiselle, mutta suurvallat eivät liioin ole yhteistoimin pyrkineet rauhan aikaansaamiseen. Afganistanin sodan jatkumiseen suurvaltaristiriidat yhä osaltaan vaikuttavat.

Rakenteellinen eriarvoisuus teollisuusmaiden ja kehitysmaiden välillä on jatkunut vailla muutoksen merkkejä. Se muodostaa edelleen jännitteen, josta kriisit kumpuavat. Maapallon väestömäärä ylitti kertomusvuonna viiden miljardin rajan. Neljän miljardin raja ylittyi 13 vuotta sitten.

Talous

Tuotannon tekniset muutokset ja pääomaliikkeiden vapautumiset ovat olleet keskeisiä osia teollisuusmaiden laajassa rakennemuutoksessa. Markkinatalousmaiden voimakkaina, yhä keskittyvinä talousalueina ovat entistäkin selkeämmin Yhdysvaltain ja Japanin ympärille ryhmittyneet maat sekä Länsi-Eurooppa.

Euroopan talousyhteisö (EEC) täytti kertomusvuonna 30 vuotta. Yhdentymiskehitys maanosassamme on viime vuosien aikana voimistunut myös poliittisella puolella. Uusimman painotuksen tähän kehityskulkuun ovat tuoneet yhdentymispyrkimykset puolustuksen alalla.

Neuvostoliiton käynnistämä talousuudistus on heijastunut myös muihin sosialistisiin maihin. Kaupankäynnin esteiden poistaminen on myös sosialististen maiden ohjelmallinen tavoite.

Sosialistinen Internationaali

Järjestön valtuuston kokoukset pidettiin Italiassa ja Senegalissa. Jälkimmäisessä kokouksessa painopisteenä oli afrikkalaisen demokratiamallin hahmottaminen. Molempien kokousten keskeisenä kysymyksenä olivat aseidenriisuntaneuvoston (SIDAC) valmistelemat asiat. SIDAC keskusteli puheenjohtajansa Kalevi Sorsan johdolla aseidenriisuntanäkemyksistään sekä Neuvostoliitossa että Yhdysvalloissa.

Eurooppalaisissa parlamenttivaaleissa SI:n jäsenpuolueet eivät menestyneet toivotusti. Saksan Liittotasavallan vaaleissa veljespuolueemme menetti kannatustaan lähinnä vihreille. Konservatiivit kykenivät säilyttämään hallitusvallan omasta vaalitappiostaan huolimatta. Hallitusyhteistyön toinen osapuoli, Vapaat Demokraatit, lisäsivät ääniosuuttaan. Iossa Britanniassa Työväenpuolue lisäsi paikkalukuaan parlamentissa, mutta ei yltänyt murtamaan konservatiivien enemmistövaltaa. Veljespuolueet Italiassa ja Portugalissa saivat äänestäjien voimistuneen tuen. Kummassakin maassa vaalit merkitsivät kuitenkin tappiota koko vasemmistolle. Australiassa Työväenpuolue sai kolmannen perättäisen vaalivoiton.

2. SISÄPOLITIikka

Suomen itsenäisyyden 70-vuotisjuhlavuoden 1987 kevättä hallitsivat eduskuntavaalit, niiden jälkeen käydyt hallitusneuvottelut ja uuden hallituksen muodostaminen. Loppuvuotta puolestaan leimasivat Metallin vaalit ja lähestyvät presidentinvaalit.

Suomalaiset kävivät 15.-16. 3. pidettyihin eduskuntavaaleihin päivälleen 80 vuotta siitä, kun maassamme pidettiin ensimmäiset yleiseen ja yhtäläiseen äänioikeuteen perustuvat eduskuntavaalit. SDP:n vaalilauseena oli "Unelmana ystävyys, maailmana yhteisyys". Kokoomus kehotti: "Tartu huomisen mahdollisuuksiin". Keskustapuolue peräänkuulutti "Suomalaista siviilirohkeutta". SKDL vaati: "Rahavalta alas". RKP esitti: "Antakaamme ihmisten päättää itse". SMP ilmoitti vaalijulistuksessaan "Kannamme vastuun".

SDP meni eduskuntavaaleihin korostaen niiden merkitystä linjavaaleina. SDP:n puolue-neuvosto ilmaisi 3. 3. kannanotossaan halua rakentaa suomalaista yhteiskuntaa ja elämäntapaa kaikkien kansalaisten kanssa yhteisvastuullisemmaksi, oikeudenmukaisemmaksi ja tasa-arvoisemmaksi. Puolue-neuvosto toi esille myös äänestäjien oikeutta saada täsmälliset tiedot puolueiden hallitusohjelmasta jo ennen vaaleja, ja avoimuuden edellyttävän puolueita ilmaisemaan ehdokkaansa pääministeriksi. SDP tähtäsi kannanotoissaan toimintakyvyn enemmistöhallituksen muodostamiseen vaalien jälkeen, mutta ratkaisu hallitukseen osallistumisesta tehdään ohjelmaneuvottelujen >uloksen perusteella.

Eduskuntavaaleissa SDP sai lähes 700 000 ääntä ja 24,2 prosentin ääniosuuden. Valituksi tuli 56 kansanedustajaa eli yksi vähemmän kuin edellisissä eduskuntavaaleissa. SDP menetti edellisiin vaaleihin verrattuna kuitenkin runsaat 100 000 ääntä. Kokoomus sai 23,1 prosenttia äänistä ja 53 kansanedustajaa. Kokoomus sai 9 uutta kansanedustajaa runsaan 6 000 äänen lisäyksellä edellisiin vaaleihin verrattuna. Keskustapuolue sai nyt yksin 17,6

prosenttia äänistä eli saman osuuden kuin edellisissä vaaleissa yhdessä liberaalien kanssa. Runsaan 12 000 äänen lisäys yhdessä vaaliliittojen kanssa merkitsi kolmea lisäpaikkaa ja 40 kansanedustajaa. RKP nosti ääniosuutensa runsaalla 5 000 lisä-äänellä 5,3 prosentiksi ja lisäksi kansanedustajamääräänsä kahdella kahdeksitoista. SMP menetti 8 kansanedustajapaikkaa ja sai 6,3 prosentin osuudella 9 kansanedustajaa. Demokraattisen Vaihtoehdon (Deva) muodostettua tällä kertaa oman vaaliliittonsa SKDL:n ääniosuus jäi 9,4 prosentiksi ja paikkoja tuli 16. Deva sai nyt 4 paikkaa. Vihreille ennustettu suuri vaalivoitto kilpistyi 4 kansanedustajapaikaksi ja kristilliset saivat keskustan vaaliliiton siivellä 5 kansanedustajapaikkaa. Eduskuntavaalien äänestysaktiivisuus jäi alhaisimmaksi pariikymmenneen vuoteen.

Normaalin parlamentaarisen käytännön mukaan hallitusneuvottelut alkoivat uuden eduskunnan kokoontumisen jälkeen: 6. 4. tasavallan presidentti Mauno Koivisto tapasi eduskunnan puhemiehen ja puolueiden hallitusneuvottelijoita puolueiden parlamentaarisessa suuruusjärjestyksessä.

Sosiaalidemokraatit ilmoittivat tasavallan presidentille, että vaalien tuloksen tulisi olla lähtökohtana hallituksen muodostamiselle: vaaleissa voittaneet puolueet olisivat ikään kuin ensisijaisasemassa hallitusneuvotteluihin lähdeittäessä ja että hallituksen muodostajan, pääministerin, tulisi olla vaalit voittaneista puolueista joku yhteiskunnassa yleistä arvostusta nauttiva henkilö.

Tasavallan presidentti antoi ministeri Esko Rekolalle tehtäväksi selvittää keskustapuolueen, kokoomuksen ja SDP:n valmiuden ns. kolmen suuren varaan rakentuvan enemmistöhallituksen muodostamiseen.

SDP:n puoluetoimikunta katsoi, että ei ole edellytyksiä ns. kolmen suuren hallituksen muodostamiseen. Kolmen suurimman eduskuntapuolueen välillä ei julkisuudessa esitettyjen näkemysten mukaan vallinnut yksimielisyyttä mm. määränemmistöä vaativista laajan verouudistuksen toteuttamisesta (pysyviä verolakeja säätämällä) ja presidentin vaalittavan uudistamisesta, jotka kuuluivat SDP:n hallitusohjelmatavoitteisiin.

Tasavallan presidentti kutsui 10. 4. pankinjohtaja Harri Holkerin selvittämään SDP:n ja kokoomuksen periaatteellista valmiutta hallitusyhteistyöhön ja mikäli sitä ei ole, mahdollisuuksia porvarillisen enemmistöhallituksen muodostamiseen.

SDP:n puoluetoimikunta vastasi 14. 4. Holkerin tiedusteluun, että SDP on valmis ryhtymään neuvotteluihin hallitusohjelmasta kokoomuspuolueen kanssa ja että edellytykset SDP:n ja kokoomuksen hallitusyhteistyölle ratkeavat ohjelmaneuvoittelujen tuloksen perusteella. Kokoomuksen eduskuntaryhmä valtuutti puolueen hallitusneuvottelijat käymään neuvotteluita tasavallan presidentin antaman toimeksiannon pohjalta.

SDP:n puoluetoimikunta ja eduskuntaryhmä korostivat hallitusohjelmatavoitteissaan mm. vakaan talouskehityksen jatkamista, työttömyyden ratkaisevaa alentamista, palkansaajien oikeuksien ja osallistumismahdollisuuksien olennaista lisäämistä työelämässä, verotuksen uudistamista siten, että kaikki tulomuodot tulevat yhtäläisen verotuksen piiriin, lapsiperheiden tuen tuntuva korottamista, maatalouden ylituotannon supistamista ja vientituen asteittaista poistamista, eläkeläisväestön turvaa ja yhteisten palvelujen parantamista, asuntopulan poistamista erityisesti vuokra-asuntotuotantoa lisäämällä sekä presidentin vaalittavan uudistamista siten, että suora kaksivaiheinen kansanvaali toteutetaan. Tästä SDP vaati

hallitusta antamaan esityksen samalla, kun välivaiheena hyväksyttäisiin eduskunnassa leppämään jätetty presidentin vaalitavan muutos, joka perustui kahden vaaliliipun käyttöön.

Holkerin vetämissä hallitusneuvotteluissa käynnistyi 22. 4. uusi vaihe, kun ohjelmakysymysten alustavasta tarkastelusta edettiin hallitusohjelmaneuvotteluihin. SMP ja RKP tulivat mukaan neuvotteluihin. SKDL oli etukäteen ilmoittanut, että se ei lähde hallitusyhteistyöhön kokoomuksen kanssa. Kepun puoluesihteeri Seppo Kääriäinen oli pari päivää aikaisemmin ilmoittanut, että kepu on valmis luovuttamaan kokoomukselle pääministerin paikan porvarihallituksessa. Tähän saakkahan keskustapuolue oli antanut julkisuuteen lausuntoja puhtaan porvarihallituksen puolesta, jossa puheenjohtaja Paavo Väyrynen olisi pääministerinä.

SDP:n puolueuuevoston kokous päätti 29. 4. osallistumisesta pääministeri Harri Holkerin hallitukseen ja hyväksyi hallitukseen mukaan tulevien puolueiden (SDP 8, KOK 7, RKP 2, SMP 1) edustajien neuvotteleman hallitusohjelman, hallituksen voimasuhdejaon (porv. 10 - sos. 8) ja ministeriöiden jaon puolueiden kesken.

Tasavallan presidentti Mauno Koivisto myönsi 30. 4. eron Suomen kaikkien aikojen pitkäikäisimmälle Kalevi Sorsan hallitukselle ja nimitti välittömästi sen jälkeen Harri Holkerin hallituksen. SDP:n edustajat valtioneuvostossa ovat: ulkoministerinä Kalevi Sorsa, oikeusministerinä Matti Louekoski, sisäasiainministerinä Jarmo Rantanen, ympäristöministerinä Kaj Bärlund, valtiovarainministerinä Erkki Liikanen, toisena opetusministerinä Anna-Liisa Piipari, toisena sosiaali- ja terveysministerinä Tarja Halonen ja työvoimaministerinä Matti Puhakka.

SDP:n 4.-7. 6. pidettyä puoluekokousta on luonnehdittu historialliseksi, sillä kokous hyväksyi 35 vuotta voimassa olleen periaateohjelman tilalle uuden periaateohjelman. Myös lähes koko puoluejohto uudistui, sillä puheenjohtaja Kalevi Sorsa, varapuheenjohtaja Pirkko Työläjärvi ja puoluesihteeri Erkki Liikanen eivät enää jatkaneet tehtävissään. Uudeksi puheenjohtajaksi kokous valitsi Pertti Paasion ja varapuheenjohtajiksi Matti Ahteen ja Pirjo Ala-Kapeen. Puoluesihteeriksi kokous valitsi Ulpu Iivarin.

Puoluekokous pyysi ja sai suostumuksen Mauno Koivistolta ryhtyä sosialidemokraattien ehdokkaaksi vuoden 1988 presidentinvaaleissa. Myös Suomen Maaseudun Puolue asetti Mauno Koiviston elokuussa ehdokkaakseen samoin kuin ministeri Esko Rekolan johdolla toimiva nk. Pro Koivisto -liike, jonka valitsijamiehinä on mm. sitoutumattomia ja RKP:läisiä Koiviston kannattajia. Myös SDP:n piirijärjestöjen asettamille valitsijamieslistoille tuli mukaan sitoutumattomia ja muiden puolueiden jäseniä. Mauno Koiviston uudelleenvalitsemiseksi toimivien puolueiden ja ryhmittymien yhteisenä tavoitteena oli saada kansalaiset äänestämään Koivisto suoraan presidentiksi, minkä presidentin vaalitavan muutos teki mahdolliseksi. Sosialidemokraattien vaalilyössä keskeistä oli rohkaista äänestäjiä käyttämään myös valitsijamiehelle tarkoitettu toinen ääni ja täten varmistaa Koiviston valinta, mikäli kukaan ehdokkaista ei saisi enemmistöä ja vaali siirtyisi valitsijamiesten tehtäväksi.

Keski-Suomen maaherra, SKDL:n entinen puheenjohtaja Kalevi Kivistö suostui kansandemokraatteja, kulttuuri- ja tiedepiirejä sekä erilaisia poliittisia näkemyksiä edustavan kansalaisjoukon presidenttiehdokkaaksi. Deva asetti kuitenkin omaksi ehdokkaakseen äänestyksen jälkeen puheenjohtaja Jouko Kajanojan. Jo edellisenä vuonna keskustapuolue oli valinnut presidenttiehdokkaakseen Paavo Väyrysen ja kokoomus Harri Holkerin. Vaalikampanjat ja -kiertueet ehdokkaineen tulivat julkisuuteen näyttävästi vasta uuden vuoden jälkeen.

Puoli vuosisataa kestäneen punamultayhteistyön korvanneen Holkerin hallituksen hallitusyhteistyö sujui kohtuullisesti. Hallituksen ensimmäinen koetinkivi, vuoden 1988 tulo- ja menoarvioesitys, syntyi edellisen hallituksen rakentamalle pohjalle kitkattomasti reilussa ja avoimessa yhteistyöhengessä. Oppositiota, mutta myös monia hallituspuolueiden edustajia hiertäneistä vaikeista kysymyksistä huolimatta eduskunta käsitteli ja hyväksyi budjetin vielä ennen joulua. Kaikkein vaikeimmaksi kysymykseksi osoittautui työllisyyslain porrastaminen siten, että nuorten osalta se toteutetaan koko maassa välittömästi, mutta varttuneempien pitkäaikaistyöttömien osalta sen toteuttaminen aloitetaan vaikeimmilta työttömyysalueilta ja kehitysalueilta.

Budjetissa varattiin SDP:n puoluetoimikunnan budjettikannanoton mukaisesti määrärahoja mm. kriisipaikkakuntien ongelmien hoitamiseen, korotettiin tuntuvasti lapsiperheiden tukea, parannettiin opintotukea, lisättiin vanhusten palveluja, aloitettiin maatalouden vientien järjeistäminen, lisättiin määrärahoja vuokra-asuntotuotantoon.

Syksyn mittaan puoluetoimikunta vauhditti kannanotoillaan työelämän uudistamisen käsittelyä, rautateiden kehittämistä ja ympäristönsuojelua. Hallituksessa valmisteilla olleesta verouudistuksesta käytiin puolueessa laaja perusjärjestökäsittely. Poliittiset ratkaisut siirtyivät hallitusohjelman mukaisesti kuitenkin seuraavan vuoden puolelle.

Marraskuun alussa käytiin kahdet sosialidemokraattien ammattiyhdistyspolitiikan kannalta tärkeät liittokokousvaalit. Metalliliiton vaaleissa äänestysprosentti jäi alhaiseksi ja sosialidemokraatit kokivat menetyksiä samoilla suurilla teollisuuspaikkakunnilla kuin kevään eduskuntavaaleissakin. Kiinteistötyöntekijäin Liitto sen sijaan muuttui sosialidemokraattisemmistöiseksi.

II PUOLUEEN PÄÄTÄNTÄVALTA- JA TOIMEENPANOELIMET

1. PUOLUEKOKOUS

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen varsinainen XXXIV puoluekokous pidettiin 4.-7. 6. 1987 Helsingissä, Helsingin Työväenyhdistyksen tiloissa. Puoluekokouksessa oli 344 kokousedustajaa. Puoluekokous hyväksyi SDP:lle uuden periaateohjelman. Puoluekokous antoi ulkopoliittisen asiakirjan, jonka liitteenä on kannanotto alueellisiin kriiseihin, sisäpoliittisen julkilausuman ja kannanoton puoluetoiminnasta. Edelleen puoluekokous hyväksyi SDP:n ympäristöpoliittisen ohjelman, koulutuspoliittisen ohjelman ja maaseutupoliittiset ohjelmat sekä lähetti järjestökäsittelyyn kunnallispoliittisen ohjelmaluonnoksen. Kokous teki päätöksen yhtenäisjäsenmaksusta vuosiksi 1988-1990. Puoluekokous käsitteli kokoukselle tehdyt 284 aloitetta ja teki niistä päätöksensä.

Puoluekokous valitsi puolueen puheenjohtajaksi Pertti Paasion, I varapuheenjohtajaksi Matti Ahteen ja II varapuheenjohtajaksi Pirjo Ala-Kapeen. Puoluesihteeriksi kokous valitsi Ulpu Iivarin. Puolueneuvoston puheenjohtajaksi puoluekokous valitsi Risto Tuomisen, I varapuheenjohtajaksi Helena Rissasen ja II varapuheenjohtajaksi Esko J. Ojalan.

2. PUOLUENEUVOSTO

Lahden XXXIII puoluekokouksen valitsemina ovat puolueneuvostoon kuuluneet puheenjohtajana Risto Tuominen, I varapuheenjohtajana Riitta Prusti ja II varapuheenjohtajana Kari Kortelainen sekä muina varsinaisina ja varajäseninä:

Helsingin piiristä Leo Söderqvist, Sirkka-Liisa Vehviläinen, Anna-Kaarina Leppälä ja Pekka Morri, varalla Lahja Palomäki, Kai Kalima, Anni Sovala ja Pekka Kuutschin

Uudenmaan piiristä Irene Korimäki, Anneli Silvennoinen, Kirsti Väyrynen, Sinikka Heikkinen, Antti Mattila, Pentti Koivu ja Risto Mikkonen, varalla Markku Pohjola, Matti Olin, Matti Linnanahde, Paavo J. Martikainen, Tauno Kauppinen, Helmi Kippilä ja Raimo Turunen

Varsinais-Suomen piiristä Armas Lahoniitty, Ritva Grönlund, Rauno Saari, Reijo Lindqvist ja Mauri Rosten, varalla Unto Kärppä, Kari Nolvi, Pentti Lahti, Osmo Viitanen ja Merja Roos

Satakunnan piiristä Ulla Turkki, Uljas Mäkelä, Matti Salo, Seppo Tarkkanen ja Juha Nummela, varalla Tauno Antila, Matti Vannekari, Heimo Peltonen, Rauno Hakala ja Voitto Kivistö

Etelä-Hämeen piiristä Anna-Liisa Jokinen, Terttu Tuomi-Koskelin, Aulis Kaistinen, Markku

Riipinen ja Veikko Sund, varalla Jussi Tiira, Erkki Salonen, Olavi Paakkunainen, Leo Salonen ja Jouko Kanerva

Pohjois-Hämeen piiristä Veikko O. Veilahti, Anneli Helen, Seppo Salminen ja Keijo Kaleva, varalla Ari Ylönen, Reino Ojala, Jouko Erkkola ja Raija Leponiemi

Kymen piiristä Sirkka Kotola, Tuula Typpö, Kari Jouhki, Jukka Honkanen, Matti Vähänäkki, Heikki Vanhanen ja Pekka Ruotsalainen, varalla Teuvo Kinnunen, Veikko Yrkki, Eino Nikki, Apoo Surakka, Jaakko Sinkkonen, Martti Ekola ja Erkki Munkkila

Mikkelin piiristä Antti Leskinen, Keijo Paakkunainen ja Mauno Kuusela, varalla Esko Kärrä, Pentti Pulkkinen ja Jukka Nurminen

Kuopion piiristä Jouko Löytynoja ja Olavi Ruotsalainen, varalla Olavi Turkka ja Simo Kokko

Pohjois-Karjalan piiristä Riitta Myller, Erkki Vatanen ja Pekka Vainikainen, varalla Juha Hämäläinen, Anja Homanen ja Jorma Pikkarainen

Keski-Suomen piiristä Esko Rantamäki, Eila Nieminen, Anna-Liisa Meriläinen ja Pentti Lehtimäki, varalla Maila Hokkanen, Eino-Erkki Vainiola, Iiris Hacklin ja Reijo Laitinen

Vaasan piiristä Eila Kujala, Juhani Hyvönen ja Juhani Raudasoja, varalla Mauno Ojanemi, Väinö Lehtinen ja Osmo Leppänen

Oulun piiristä Pekka Moilanen, Risto Niskavaara ja Anna Ojakangas, varalla Paavo Rautainen, Markku Arvola ja Pertti Hyvönen

Lapin piiristä Eila Surakka ja Reino Korpioja, varalla Martti Immo ja Eila Hyvönen

Ruotsalaisesta Työväenliitosta Gösta Sjöholm ja Thor Granfors, varalla Jan Rosqvist ja Mari-Ann Raunio

Puolueneuvosto kokoontui varsinaiseen sääntömääräiseen kevätkokoukseensa Helsinkiin 3. päivänä maaliskuuta. Sääntömääräisten asioiden ohella puolueneuvoston kokous antoi kannanoton, jossa se hyväksyi puoluetoimikunnan asettamat hallitusohjelmavoitteet sekä korosti äänioikeuden käyttämisen tärkeyttä tulevaisuudessa eduskuntavaaleissa.

Puolueneuvoston ylimääräinen kokous pidettiin 29. 4. Helsingissä, jossa hyväksyttiin hallitusohjelma ja päätettiin hallitukseen osallistumisesta. Lisäksi kokous hyväksyi liikennepoliittisen kannanoton.

Puolueen XXXIV puoluekokous Helsingissä valitsi puolueneuvoston puheenjohtajaksi Risto Tuomisen, I varapuheenjohtajaksi Helena Rissasen ja II varapuheenjohtajaksi Esko Ojalan sekä muiksi varsinaisiksi jäseniksi ja varajäseniksi:

Helsingin piiristä Tuula Haatainen, Erkki Tuomioja, Pekka Morri ja Pekka Kuutschin, varalla Risto Meriläinen, Sirkka Kivi, Lahja Palomäki ja Anni Sovala.

Uudenmaan piiristä Irene Korimäki, Anneli Silvennoinen, Kaisa Raatikainen, Hannu Ikonen, Pertti Paakkinen, Risto Mikkonen ja Soili Tuovinen, varalla Jouko Launonen, Raimo

Lehtonen, Matti Nieminen, Tarja Kautto, Timo Pirttijärvi, Mauri Keskinen ja Kerttu Savolainen

Varsinais-Suomen piiristä Sirkka-Liisa Rimpelä, Terho Lehto, Reijo Lindqvist ja Rauno Saari, varalla Anja Savolainen, Jukka Siren, Matti Kallio-Soukainen ja Seppo Laitinen

Satakunnan piiristä Harri Kivenmaa, Juha Nummela, Pirkko Valtonen, Voitto Kivistö ja Uljas Mäkelä, varalla Kari Rantala, Matti Vannekari, Alpo Jokinen, Rauno Hakala ja Jorma Mikkonen

Etelä-Hämeen piiristä Isto Hannula, Aulis Kaistinen, Aarne Kauranen, Markku Riipinen ja Marja-Leena Tuliainen, varalla Heivi Sillanmäki, Reijo Uhlgren, Raimo Järvinen, Jouko Kanner ja Lilja Valjakka

Pohjois-Hämeen piiristä Anneli Helen, Leo Koskinen, Reino Ojala, Risto Sänkiäho ja Ari Ylönen, varalla Leena Mankkinen, Pentti Lehtinen, Raija Leponiemi, Seppo Salminen ja Antti Kuurila

Kymen piiristä Sirkka Kotola, Olavi Simonen, Teuvo Turunen, Heikki Luukkanen, Alvar Leskinen ja Timo Setälä, varalla Teuvo Kinnunen, Olavi Kunnasta, Pirkko Silta, Veikko Sollo, Soili Häkkinen ja Olli Ervasti

Mikkelin piiristä Jukka Nurminen, Antti Leskinen ja Raimo Mähönen, varalla Anja Kuuramaa, Liisa Ruokosekä ja Mauno Kuusela

Kuopion piiristä Olavi Ruotsalainen ja Kari Kortelainen, varalla Jorma Kukkonen ja Erkki O. Hämäläinen

Pohjois-Karjalan piiristä Seija Vuorenpää, Raimo Holopainen ja Esa Lahtela, varalla Juha Hämäläinen, Seija Junninen ja Pauli Bau

Keski-Suomen piiristä Hannu Kylmänen, Veikko Halonen, Eino-Erkki Vainioli ja Esko Rantamäki, varalla Helena Hokkanen, Jorma Toikkanen, Reijo Laitinen ja Kauko Suvikorpi

Vaasan piiristä Juhani Hyvönen, Marjatta Vehkaoja ja Mikko Boren, varalla Toive Tynjälä, Mauno Ojaniemi ja Veikko Sipilä

Oulun piiristä Heikki Seppälä, Majja Nivala ja Aarno von Bell, varalla Markku Arvola, Vuokko Väänänen ja Viljo Taivalkoski

Lapin piiristä Reino Korpioja ja Eila Surakka, varalla Martti Immo ja Sinikka Näätsaari

Ruotsalaisesta Työväenliitosta Thor Granfors ja Christer Björkstrand, varalla Mari-Ann Raunio ja Anders Björklöv

Puoluueuvoston syyskokous pidettiin Helsingissä 18.-19. päivänä marraskuuta. Sääntömääräisten asioiden lisäksi puoluueuvosto hyväksyi Mauno Koiviston valitsijaliitto/SDP:n tavoitteet presidentinvaalissa 1988 sekä hyväksyi kansainvälisen kannanoton ja sisäpoliittisen julkilausuman, johon liittyi pensilauselma Enso-Gutzeit Oy:n Uimaharjun tehtaiden kehittämisestä.

3. PUOLUETOIMIKUNTA

Lahden XXXIII puoluekokouksen valitsemina ovat puoluetuimikuntaan kuuluneet puheenjohtajana Kalevi Sorsa, I varapuheenjohtajana Pirkko Työläjärvi, II varapuheenjohtajana Matti Ahde, puoluesihteerinä Erkki Liikanen sekä muina varsinaisina jäseninä Majjalisa Nieminen, Pertti Paasio, Pentti Sahi, Matti Puhakka, Jarmo Rantanen, Kalevi Alen, Per-Erik Lundh, Jussi Ranta ja Ruotsalaisen Työväenliiton edustajana Kaj Bärlund sekä varajäseninä Tuulikki Hämäläinen, Esko J. Ojala, Maija-Liisa Järvi, Uolevi Kaukovaara, Markus Aaltonen ja Arpo Heinonen.

Matti Ahteen ja Matti Puhakan ollessa valtioneuvoston jäseninä ja edelleen esteellisiä toimimaan puoluetuimikunnan täysivaltaisina jäseninä ovat puoluetuimikunnan varajäsenet Tuulikki Hämäläinen ja Esko J. Ojala toimineet puoluetuimikunnan täysivaltaisina jäseninä.

Puoluetuimikunnan viikottaisiin kokouksiin ovat osallistuneet puolueuuevoston I varapuheenjohtaja Riitta Prusti, Suomen Sosialidemokraatin päätoimittaja Seppo Heikki Salonen ja lehden kolumnisti Aimo Kairamo, Arbetarbladetin päätoimittaja Alf-Erik Helsing, Sosialidemokraattisen Nuorison Keskusliiton puheenjohtaja Juha Eskelinen sekä Sosialidemokraattisten Naisten pääsihteerinä Marianne Laxen.

Helsingin XXXIV puoluekokouksen valitsemina ovat puoluetuimikuntaan kuuluneet puheenjohtajana Pertti Paasio, I varapuheenjohtajana Matti Ahde ja II varapuheenjohtajana Pirjo Ala-Kapee ja puoluesihteerinä Ulpu Iivari sekä muina varsinaisina jäseninä Pekka Ruotsalainen, Paavo Lipponen, Erkki Liikanen, Jarmo Rantanen, Arpo Heinonen, Ulla Turkki, Pentti Sahi, Per-Erik Lundh ja Kaj Bärlund sekä varajäseninä Matti Puhakka, Irma Peiponen, Markus Aaltonen, Tuulikki Hämäläinen, Armas Lahoniitty ja Raija Niemi.

Erkki Liikasen, Jarmo Rantasen ja Kaj Bärlundin ollessa valtioneuvoston jäseninä esteellisiä heidän tilalleen kutsuttiin puoluetuimikunnan täysivaltaisiksi jäseniksi toistaiseksi Irma Peiponen, Markus Aaltonen ja Tuulikki Hämäläinen.

Puoluetuimikunnan viikottaisiin kokouksiin ovat osallistuneet Suomen Sosialidemokraatin päätoimittaja Seppo Heikki Salonen ja lehden kolumnisti Aimo Kairamo, Arbetarbladetin päätoimittaja Alf-Erik Helsing, Sosialidemokraattisen Nuorison Keskusliiton puheenjohtaja Juha Eskelinen, Sosialidemokraattisten Naisten pääsihteerinä Marianne Laxen sekä Nuorten Kotkain Keskusliiton puheenjohtaja Saara-Maria Paakkinen.

Puoluetuimikunta on vuoden 1987 aikana pitänyt 45 kokousta, joista pöytäkirjoihin on merkitty 493 pykälää.

4. HALLINNOLLINEN TOIMINTA

Puoluetuimiston hallinto-organisaatioon kuuluvaan työvaliokuntaan ovat puoluetuimikunnan päätöksen mukaisesti kuuluneet puoluetuimikunnan puheenjohtaja, puoluesihteerinä, puoluetuimiston eri osastojen ja yksiköiden päälliköt, ay-sihteerinä ja tiedotussihteerinä.

Työvaliokunta on käsitellyt puolueen politiikkaan, talouteen ja hallintoon liittyvät kysymykset ja tehnyt niistä päätösehdotuksensa puoluetuimikunnalle sekä käsitellyt puoluetuimiston toimintaan ja talouteen liittyvät asiat.

Puolue toimiston hallinnollisten ja taloudellisten asioiden valmistelu, ohjaus, valvonta, keskitetyt palvelutoiminnot sekä puolueen jäsen- ja järjestörekisteriasiat on hoidettu hallinto-osastolla.

Hallinto-osaston henkilövahvuus on ollut 27 henkilöä.

Osastopäällikkönä on toiminut Maunu Ihalainen, toimistosihteerinä Sisko Lipsanen ja yhdistysrekisteriasioista ja jäsenasioista vastaavana jaostosihteerinä Eero Jämbäck.

Puoluejohdon sihteerinä on toiminut Liisa Mattila.

Kertomusvuoden päättyessä oli puolueen jäsenrekisterissä olevien jäsenten määrä 87 872, joista oli miehiä 54 928 ja naisia 32 944, vapaajäseniä 14 150, maksuvapaitajaisia 11 216 ja äänioikeutettuja jäseniä 73 190. Jäsenasiat olivat vuodenvaihteessa hoitamatta 14 682 jäseneltä.

Vuoden 1987 aikana liittyi puolueeseen uusia jäseniä 2 312, samanaikaisesti poistui jäsenyydestä 4 549. Äänioikeutettujen määrä väheni 2 357 jäsenellä. Muita muutoksia jäsenrekisterim tehtiin 20 364. Jäsenrekisteritapahtumia oli vuoden 1987 aikana yhteensä 27 225.

III SUUNNITTELUTOIMINTA

1. YLEISTÄ

Alkuvuodesta suunnittelutoiminnan painopiste oli puoluekokousasiakirjojen ja ohjelmaluonnosten viimeistelyssä sekä eduskuntavaaliteemojen ja hallitusohjelmakysymysten valmistelussa. Loppuvuodesta toiminta keskittyi presidentinvaalien, verouudistuksen ja työelämän uudistamisen ympärille.

Vuoden 1987 puoluekokouksen käsittelyyn tulevien ohjelmien ja kannanottojen valmistelu työ jatkui tiiviinä alkuvuodesta. Puoluetoimikunta teki lähes 6 vuotta jatkuneen valmistelutyön jälkeen esityksensä 34. puoluekokoukselle SDP:n periaateohjelmaksi. Tammikuun aikana puoluetoimikunta antoi myös esitykset SDP:n maaseutupoliittiseksi ohjelmaksi (8.1.) ja koulutuspoliittiseksi ohjelmaksi (15.1.). Puoluekokouksen käsittelyyn tulivat myös jo edellisen vuoden lopulla annettu esitys ympäristöpoliittiseksi ohjelmaksi ja kunnallispoliittinen ohjelmaluonnos, jonka puoluekokous siirsi puoluetoimikunnan esityksen mukaisesti järjestökäsittelyyn ja kevään 1988 puolueuuevoston kokouksen hyväksyttäväksi. Muut edellä mainitut ohjelmat puoluekokous hyväksyi.

Periaateohjelman konkretisointia jatketaan siten, että kevään 1990 puolueuuevoston päättäväksi valmistellaan esitys periaateohjelmaan pohjautuvaksi tavoiteluetteloksi. Tavoiteluettelon valmistelua varten asetettiin syksyllä työryhmä. Samoin asetettiin korkeakoulu- ja tiedepoliittinen työryhmä valmistelemaan puolueelle uutta korkeakoulu- ja tiedepoliittista ohjelmaa vuoden 1990 puoluekokoukselle. Puoluetoimikunta asetti lisäksi kolme muuta työryhmää ajankohtaisten erillisten kannanottojen valmistelua varten. Muista puoluekokouksen aikana uudistettavista ohjelmista ja valmistelutyötä varten asetettavista työryhmistä päätetään keväällä 1988.

Työryhmät ja suunnittelusihteeristö ovat tuottaneet entiseen tapaan taustamateriaalia poliittiseen keskusteluun ja päätöksenteon pohjaksi. Puoluekokoukselle valmistui selvitys edellisen puoluekokouksen päätösten toteutumisesta. Syksyllä valmistui tammikuun 1988 presidentinvaaleja palvelevaa aineistoa. Samoin valmisteltiin hallituksen ohjelmansa mukaisesti kaavailemasta verouudistuksesta tietopaketti loppuvuodesta käydyin perusjärjestökäsittelyn avuksi.

Ajankohtaisista kysymyksistä on valmisteltu kannanottoluonnoksia ja aikaisempien päätösten mukaisia ohjelmaluonnoksia puolueen päättävälle elimille. Puoluetoimikunnan antamat julkilausumat ja kannanotot käsittelevät mm. Neuvostoliiton pääministerin Suomen vierailua (8.1.), Vuosaaren telakan työntekijöiden asemaa (22.1.), lainojen myöntämistä työeläkevaroista ensiasuntoon (12.2.), esityksiä hallitusneuvottelujen pohjaksi (3.3), täsmennyksiä hallitusohjelmatavoitteisiin perhepolitiikan ja eläkepolitiikan osalta (11.3.), suositusta piiri-

järjestöjen kevätpiirikokousten presidentinvaaleja koskevaksi kannanotoksi (26.3.), päätöstä hallitusohjelmaneuvoittelujen käynnistämisestä kokoomuksen kanssa (14.4.), presidentinvaaleja (13.8.), valtion vuoden 1988 budjettia (13.8.), työelämän uudistamista (3.9.), Kymen läänin kehittämistä (3.9.), pohjoisten merialueiden asevarustelun vähentämistä (24.9.), Kessin erämaametsän suojelemista (24.9.), rautateiden kehittämisen vauhdittamista (15.10.), työsuhdeturvan parantamista koskevan periaatepäätöksen tekemistä lokakuun aikana (15.10.), työelämän uudistamista ja työtaisteluoikeuksia (29.10.), vapaakuntakokeilua (17.12.) ja Israelin miehittämän Gazan alueen tilannetta (17.12.).

SDP:n puolueuuvoston kokous antoi 3. 3. julkilausumassaan tukensa puoluetuimikunnan täsmentämille hallitusohjelmatavoitteille, jotka perustuivat puolueuuvoston edellisen kokouksen hyväksymään vaalijulistukseen. Samalla puolueuuvosto kehotti puoluetuimikuntaa jatkamaan ohjelmaneuvoitteluvaihtelua ja kannusti järjestöväkeä vaalityön loppukiriin. Puolueuuvoston kokous, päättäessään 29. 4. SDP:n osallistumisesta hallitukseen, hyväksyi samalla mm. neuvoittelun hallitusohjelman. Syksyn puolueuuvosto antoi kannanoton Mauno Koiviston valitsijaliitto/SDP:n tavoitteista presidentinvaalissa 1988 (18.11.) sekä kannanotot itsenäisyydestä, sisäpolitiikasta ja kansainvälisistä kysymyksistä (19. 11. 1987). Puolueuuvoston ylimääräinen kokous 29. 4. käsitteli ja hyväksyi SDP:n liikennepoliittisen kannanoton.

SDP:n puoluekokous antoi kannanotot sisäpolitiikasta, puoluetuiminnasta ja kansainvälisistä kysymyksistä.

Vuoden aikana jatkettiin ATK-pohjaista tietopalvelujärjestelmän kehittämistä tavoitteena luoda puoluetuimistoon aktiivinen tietopalveluyksikkö, joka palvelee myös puolueen järjestö- ja tiedotustoimintaa.

2. HENKILÖKUNTA

Suunnittelupäällikkönä toimi Tuomas Harpf, suunnittelusihteerinä Paula Parmanne, informaattikko-arkistonhoitajana Kirsti Lumiala ja osastosihteerinä Sirpa Paltamo.

3. TYÖRYHMÄT

Vuoden 1987 puoluekokoukseen saakka toimivat seuraavat puoluetuimikunnan alaiset asiantuntijatöryhmät ja -toimikunnat (suluissa nimittämispäivä):

Aluepoliittinen toimikunta (15. 11. 1984): pj. Hannu Tapiola, vpj. Risto Tuominen, siht. Sirpa Saari sekä jäsenet Sten-Erik Abrahamsson, Aimo Ajo, Seppo Jaakonsaari, Marjatta Kajan, Kari Kortelainen, Eero Kuosmanen, Erkki Laatto, Tapio Lehto, Pekka Myllyniemi, Jussi Niemi, Margit Ranta, Ylermi Runko, Risto Tienari ja Kerttu Törnqvist

Asuntopoliittinen työryhmä (8. 11. 1984): pj. Päivikki Raitis, (vpj. 18.9.86 saakka) vpj. Jarmo Rantanen (pj. 18.9.86 saakka), siht. Sisko Seppä sekä jäsenet Hannu Alanoja, Ben Grass, Eeva Laitila, Risto Laitila, Veijo Lehto, Olavi Lehtinen, Antti Leskinen, Teuvo Lindström, Ossi Paukku, Salme Pihl, Olavi Syrjänen, Kaija Tommila ja Matti Väisänen

Energiapoliittinen työryhmä (18. 4. 1985): pj. Eero Tuomainen, vpj. Mikko Rönholm, siht. Leena Siikanen-Toivio sekä jäsenet Mauri Hattunen, Paavo Hynynen, Tuulikki Hämä-

Iäinen, Jorma Kauppila, Lars Larsson, Johnny Liebkind, Seppo Lindblom, Peter Muurman, Esa Mäisti, Markku Mäkinen, Oili Rahnasta, Jan Rosqvist ja Mirja Salkinoja-Salonen

Korkeakoulu- ja tiedepoliittinen toimikunta (5. 11. 1984): pj. Markus Aaltonen, vpj. Aulis Aarnio, siht. Ulla Ekberg ja jäsenet Elisabeth Helander, Matti Hosia, Tatu Leinonen, Hannu Mäkinen, Irmeli Niemi, Veli-Mikko Niemi, Raija Latva-Karjanmaa, Tuulikki Nurminen, Keijo Paurio, Esko Riepula, Matti Rimpelä, Allan Rosas, Liisa Santti, Esko Olavi Seppälä ja Ari Ylönen

Koulutuspoliittinen toimikunta (15. 11. 1984): pj. Pirjo Ala-Kapee, vpj. Arpo Heinonen, siht. Keijo Voudinmäki ja Anna-Liisa Sirjamo sekä jäsenet Erkki Aho, Kyllikki Ahlgren, Pirkko Aro, Eija Hietanen, Pentti Jokela, Jari-Pekka Jyrkänne, Tapio Karjalainen, Kaija Komsu, Vuokko Korpinen, Heli Kuusi, Toivo H. Laine, Veli Lehtinen, Heikki Mäenpää, Arja Ojala, Heikki Punnonen, Alpo Reinivaara, Aarre Salonen, Liisa Tommila, Iiris VVarto, Sirkka-Liisa Vehviläinen, Mats Nyby, Timo Roos, Pekka Starast ja Kari Urpilainen sekä asiantuntijana Veikko Lepistö.

Kulttuuripoliittinen toimikunta (15. 11. 1984): pj. Pentti Lahti-Nuuttila (vpj. 27.2.86 saakka), vpj. Pirkko Työläjärvä (pj. 27.2.86 saakka), siht. Kari Poutasuo ja Riitta Seppälä sekä jäsenet Lauri Ahlgren, Pekka Gronow, Knut Drake, Katarina Eskola, Pentti Holappa, Merja Hurri, Teppo Johansson, Kalevi Kahra, Matti Kassila, Risto Kivelä, Aarne Laurila, Irmeli Niemi, Elli Ojaluoto, Heikki Peltonen, Eila Pennanen, Mirjam Polkunen, Arto Polso, Yrjö Juhani Renvall, Seppo Saherma, Arvo Salo, Auvo Sarmanto, Elis Sella, Yrjö Sotamaa, Riitta Järvisalo-Kanerva ja Marja-Liisa Tykkyläinen

Liikenne- ja viestintäpoliittinen työryhmä (15. 11.1984): pj. Jussi Ranta, vpj. Eila Hyppönen, siht. Matti Linnanahde ja Martti Mäkinen sekä jäsenet Matti Anderzen, Pekka Gronow, Tuomas Harpf, Leena Häyrinen, Raili Kangas, Kari Korpela, Kaj-Peter Mattsson, Rolf Paqvalin, Seppo Heikki Salonen, Leena Seretin, Lauri Sivonen, Martti Tieaho, Helinä Tuominen, Pertti Tuomola, Kai Törnblom, Seppo Westerlund, Marja-Liisa Viherä, Pertti Hietala, Sakari Knuuttila, Reino Paasilinna ja Pekka Starast

Maaseutupoliittinen työryhmä (15. 11.1984): pj. Esa Ihalainen, vpj. Tuulikki Hämäläinen, siht. Seppo Hassinen sekä jäsenet Markku Aholainen, Matti Hannula, Leo Happonen, Lasse Hellman, Heikki Horila, Markku Houni, Seija Huhdanmäki, Seija Jaakkola, Onni Korhonen, Mauri Leivo, Martti Luukko, Erkki Lähde, Pekka Morri, Esa Mäisti, Pertti Parmanne, Pekka Patoosaari, Leena Simonen, Heikki Vendelin, Aarno von Bell, Kari Rajamäki ja Kerttu Törnqvist

Periaateohjelmatoimikunta (6. 9. 1984): pj. Kalevi Sorsa, siht. Pentti Puoskari sekä jäsenet Aulis Aarnio, Matti Ahde, Camilla von Bonsdorff, Tapani Erling, Tuomas Harpf, Pertti Hynynen, Aimo Kairamo, Marja Kavonius, Risto Kolanen, Marja Lehto, Erkki Liikanen, Per-Erik Lundh, Paavo Löppönen, Timo Mielonen, Eila Nevalainen, Heikki Oksanen, Jussi Pikusaari, Juhani Simojoki, Vappu Taipale, Eero Tuomainen, Pirkko Työläjärvä ja Veikko O. Veilahti

Sosiaalipoliittinen toimikunta (15. 11.1984): pj. Maija Liisa Järvi, vpj. Vappu Taipale, siht. Anja Leppo ja Pentti Arajärvi sekä jäsenet Arja Alho, Maija Anttila, Tarja Halonen, Matti Heikkilä, Rakel Hiltunen, Lauri Kaarisalo, Aulikki Kananoja, Ulla Parviainen, Marianne Laxen, Pekka Morri, Esko J. Ojala, Kari Puro, Osmo Saarelma, Veikko Simpanen, Gustav Teir, Kari Välimäki, Tuula Paavilainen, Jorma Rantanen ja Lea Savolainen

- * Perhepoliittinen jaosto (15. 11. 1984): pj. Tarja Halonen, vpj. Veijo Kavonius, siht. Ulla Parviainen sekä jäsenet Leena Burman, Klaus Halla, Tarja Kumpulainen, Matti Marjanen, Terttu Mäkinen, Pirkko Lehtinen, Marianne Laxen, Markku Toropainen ja Jouko Skinnari
- * Sosiaalihuoltojaosto (15.11. 1984): pj. Aulikki Kananoja, siht. Matti Heikkilä sekä jäsenet Aira Heinänen, Leena Heinonen, Esko Hänninen, Tellervo Kling, Marja-Liisa Kunnas, Klaus Mäkelä, Pertti Paakkinen, Markku Ruohonen ja Paula Eenilä
- * Sosiaalivakuutus- ja eläkejaosto (15. 11. 1984): pj. Pekka Morri, siht. Kari Välimäki sekä jäsenet Eeva Ahokas, Veijo Jalava, Lauri Kaarisalo, Tapani Koski, Aaro Kärkkäinen, Kari Pekkonen, Juhani Salminen, Matti Savola, Kaija-Leena Sinkko, Antti Suominen, Juhani Talonen, Leena Välimäki, Olli Helminen ja Jorma Rantanen
- * Terveyspoliittinen jaosto (15. 11. 1984): pj. Arja Alho, vpj. Antti Moisio, siht. Osmo Saarema sekä jäsenet Martti Hussi, Kaisa Kauppinen-Toropainen, Sirkka Kurki, Kimmo Leppo, Leena Luhtanen, Kari Piskonen, Pertti Pitkänen, Sinikka Rokka, Martti Lähdesmäki ja Maija Rajantie.

Talouspoliittinen työryhmä (15. 11. 1984): pj. Erkki Liikanen, vpj. Peter Muurman, siht. Jorma Vanninen sekä jäsenet Reino Hjerppe, Pekka Korpinen, Elina Lehto-Taipale, Seppo Lindblom, Eila Nevalainen, Heikki Oksanen, Asko Puumalainen, Raimo Sailas, Tuire Santamäki, Pertti Sorsa, Jukka Tammi, Eero Tuomainen, Antero Tuominen, Juhana Vartiainen ja Jermu Laine

Työelämän uudistamistoimikunta (15. 11. 1984): pj. Per-Erik Lundh, vpj. Risto Ahonen, siht. Jorma Palola ja Raila Kangasperko sekä jäsenet Heikki Aintila, Jukka Gustafsson, Pirkko Hemmilä, Jukka Kallio, Marja Kavonius, Martti Koivisto, Matti Kopperi, Iiris Niemi, Kirsti Palanko-Laaka, Marja-Liisa Riskilä, Tuula Ruokonen, Matti Salmenperä, Laura Simpanen, Eero Tuomainen, Reijo Lindroos ja Juhani Surakka

Työllisyyspoliittinen työryhmä (15. 11. 1984): pj. Paavo Lipponen, vpj. Anna-Liisa Piipari, siht. Antti Romppanen sekä jäsenet Christer Granskog, Pekka Hemmilä, Arja Jussila, Kristiina Karlin, Hannu Kauppi, Timo Kauppinen, Markku Kivelä, Matti Kivikoski, Martti Luuko, Riitta Martiskainen, Leevi Melametsä, Terttu Mellin, Hannu Paju, Juha Palosuo, Marja Pirkkalainen, Heikki Rinne, Olli Rätty, Esko Vatanen, Juha Vehviläinen, Jorma Vilhunen, Anneli Yrjänäinen, Sinikka Hurskainen-Leppänen ja Mikko Rönnholm

Ympäristöpoliittinen työryhmä (15. 11. 1984): pj. Kaj Bärlund, vpj. Liisa Jaakonsaari, siht. Hannu Penttilä ja Anna-Riitta VVallin sekä jäsenet Camilla von Bonsdorff, Juha Eskelinen, Sirkka Hautajärvi, Jorma Heinonen, Jouko Högmander, Kimmo Karimo, Erkki Kellomäki, Antti Kulmala, Raimo Latja, Eine Mikkonen, OlliOjala, Petri Paavolainen, Ulla Rimpelä, Timo Sinisalo, Pentti Åman ja Jouko Tuovinen

Puoluekokouksen jälkeen puolue-toimikunta on asettanut seuraavat työryhmät:

Alue-, työllisyys- ja elinkeinopoliittinen työryhmä (15. 10. 1987): pj. Pekka Ruotsalainen ja siht. Seija Salo sekä jäsenet Juha Eskelinen, Mauri Hattunen, Kyösti Kiuru, Timo Koivisto, Anu Linnanahde, Kari Nenonen, Jussi Niemi, Esko J. Ojala, Veijo Ojala, Juha Palosuo, Tuire Santamäki, Hannu Tapiola, Esko Tikka ja Ensio Vatanen

Korkeakoulu- ja tiedepoliittinen työryhmä (15. 10. 1987): pj. Aulis Aarnio sekä jäsenet

Markus Aaltonen, Ulla Ekberg, Elisabeth Helander, Matti Hosia, Pauli Kivipensas, Raija Latva-Karjanmaa, Tatu Leinonen, Matti Louekoski, Irmeli Niemi, Tuulikki Nurminen, Keijo Paunio, Liisa Santti, Esko-Olavi Seppälä ja Ari Ylönen

Palvelujen maksupolitiikkaa selvittävä työryhmä (15. 10. 1987): pj. Rauno Saari, siht. Pekka Viljanen sekä jäsenet Tapani Hellsten, Eija Hietanen, Tuulikki Hämäläinen, Rauno Ihalainen, Kalevi Koljonen, Simo Kokko, Kari Laitinen, Anja Leppo, Christel v. Martens, Pekka Morri, Pentti Puoskari ja Matti Savola

Periaateohjelman tavoitetyöryhmä (24. 9. 1987): pj. Armas Lahoniitty sekä jäsenet Aulis Aarnio, Tuomas Harpf, Elisabeth Helander, Pertti Hynynen, Liisa Jaakonsaari, Aimo Kairamo, Pekka Korpinen, Pekka Nurminen, Sinikka Näätsaari. Irma Peiponen ja Pentti Puoskari

Talouspoliittinen työryhmä (24. 9. 1987): pj. Ulpu Iivari, vpj. Erkki Liikanen sekä jäsenet Reino Hjerppe, Antti Kalliomäki, Tarja Kantola, Marja Kavonius, Pekka Korpinen, Elma Leh-to, Seppo Lindblom, Paavo Lipponen, Eila Nevalainen, Heikki Oksanen, Antti Paasio, Pertti Parmanne, Pertti Rauhio, Raimo Sailas, Tuire Santamäki, Pertti Sorsa, Markus Sovala, Ulf Sundqvist, Jukka Tammi, Eero Tuomainen, Antero Tuominen ja Juhana Vartiainen

SDP:n viestintäpoliittinen työryhmä (3. 12. 1987): pj. Ulla Turkki, vpj. Tuomas Harpf sekä jäsenet Bo Ahlfors, Merja Hurri, Rauno Iivonen, Raili Kangas, Auli Kivenmaa, Kaj-Peter Mattsson, Merja Oksanen, Seppo-Heikki Salonen, Martti Soramäki, Kari Tapiola ja Risto Uosukainen

IV JÄRJESTÖTOIMINTA

1. YLEISTÄ

Keskeiset toimintakohteet v. 1987 olivat maaliskuussa pidetyt eduskuntavaalit, valmistautuminen puoluekokoukseen ja vuoden 1988 tasavallan presidentin vaaleihin. Syyskaudella aloitettiin myös vuoden 1988 kunnallisvaalityö käynnistämällä opintokerhokampanja vaalityöntekijäin kouluttamiseksi.

Eduskuntavaalit

Eduskuntavaalit pidettiin maaliskuun 15-16. päivänä. Vaalityö noudatti aiempien vaalien muotoja, ja vaalivalmistelut oli pääosin suoritettu edellisen vuoden puolella. Huolimatta aktiivisesta vaalityöstä ja esimerkiksi SAK:n käynnistämästä laajasta äänestysaktiivisuus-kampanjasta äänestysprosentti ei noussut kuin 75,7 prosenttiin.

34. puoluekokous

Puolueäänestys puoluekokousedustajista suoritettiin 15-16. 2. Äänestysaktiivisuus ei noussut toivotulle tasolle, ja vain 20-30 % puolueen jäsenkunnasta osallistui kokousedustajaa valintaan.

Kokouksen päätteeksi järjestettiin yleisöjuhla ja juhlakulkue, joihin otti osaa n. 3 000 henkilöä.

Valmistautuminen tasavallan presidentin vaaleihin

Syksyn 1986 puolueuuevoston kokous antoi puolueen presidenttiehdokkaan asettamisen 34. puoluekokouksen tehtäväksi. Puoluekokouksen päätöksen mukaisesti valittu lähetystö kävi pyytämässä tohtori Mauno Koiviston suostumusta SDP:n ehdokkaaksi. Hän suostui tehtävään ja puoluekokous päätti tohtori Koiviston asettamisesta presidenttiehdokkaaksi.

Puolueäänestys valitsijamiesehdokkaista suoritettiin 11-12. 10. ja piirikokoukset vahvistivat valitsijamiesehdokaslistat. Listoille otettiin myös sitoutumattomia ehdokkaita. Tohtori Koiviston ehdokkuutta asettuivat omin ehdokaslistoin tukemaan myös SMP ja Pro Koivisto-liike.

Vaalityöntekijöille järjestettiin alueelliset seminaarit vaalityön muodoista ja teemoista. Tilaisuudet järjestettiin seuraavasti:

Piiri	Aika	Osanottaja
Varsinais-Suomi, Satakunta	22.-23.11.	55
Helsinki, Uusimaa, Kymi	21.-22.11.	86
Vaasa, Keski-Suomi	21.-22.11.	69
Etelä-Häme, Pohjois-Häme	28.-29.11.	64
Oulu, Lappi	28.-29.11.	85
Mikkeli, Kuopio, Pohjois-Karjala	28.-29.11.	86

Toimitsijakokoukset

Piirisihteerikokouksia järjestettiin seuraavasti: 8.-9.1., 20.2. 7.-8.5., 29.5., 17.6., 26.8., 8.-9. 10. ja 17.-18. 12.

Puolueen toimitsijoiden, kunnallisjärjestöjen sekä sisar- ja yhteistyöjärjestöjen toimitsijoiden neuvottelupäivät järjestettiin Polvijärvellä Huhmarin lomakeskuksessa 31.8.-1. 9. Osanottajia oli päivillä 70.

Henkilökunta

Puoluetoimiston järjestöosaston päällikkönä toimi Jorma VVestlund, kunnallisasiain sihteerinä Kari Laitinen 30. 9. saakka, vt. kunnallissihteerinä 15. 10. alkaen piirisihteerinä Matti Mikkonen, koulutussihteerinä Arja Pitkänen, ammattiyhdistyssihteerinä Juhani Hietanen, ammattiyhdistystoimitsijana Matti Kouri, E-osuusliikkeeseen ja liikuntapolitiikkaan liittyviä asioita hoitavana toimitsijana Erkki Gröndahl, puhujavälitystä hoitavana toimitsijana Marita Saarinen sekä järjestötoimitsijana Rauli VVarto. Tilapäisenä projektitoimitsijana on 1. 8. alkaen toiminut Ari Kekkinen. Osastossihteerinä toimi Irja Hyvönen ja kurssissihteerinä Kaija Iisakainen.

2. AMMATTIYHDISTYSTOIMINTA

Yleistä

Sopimustoiminnassa ei vuoden 1987 aikana tapahtunut laajempia neuvotteluratkaisuja, koska keskitetty kaksivuotinen maaliskuussa 1986 solmittu sopimus oli edelleen voimassa. Vuoden 1987 aikana palkkoihin tuli sopimusten perusteella 2,5 %:n korotukset ja lisäksi suoritettiin matalapalkkaeränä 0,3 %:n korotus tietyn rajan alittaviin palkkoihin. Vaikka elinkustannusindeksi nousi sopimuksen solmimisesta vuoden loppuun mennessä 3,7 %, päästiin palkkojen liukumien ansiosta n. 3 %:n reaalipalkkojen nousuun. Julkisella alalla sopimuskorotukset olivat edellä mainittua korkeammat. Tämä johtui v. 1986 pitkän virkamieslakon lopettamissopimuksesta.

Huhti-toukokuun vaihteessa muodostetun Harri Holkerin hallituksen ohjelmaan sisällytettiin varsin mittava työelämän uudistamista koskeva osuus. Työvoimaministeri Matti Puhakan toimesta käynnistettiin kesäkuussa neuvottelut ohjelman toteuttamiseksi. Neuvottelu-

jen seuranta ja kannanotot uudistusten etenemisestä työllistivät niin ammattiyhdistystolmi-kuntaa kuin puoluetoimistoa laajemminkin koko loppuvuoden.

Ammattiyhdistysliikkeen kannalta merkittävä tapahtuma oli kolmen liikealan liiton yhdistyminen Liikealan Ammattiliitoksi. Uuden liiton perustava kokous pidettiin syksyllä 1986, Keskusjärjestökysymyksestä järjestettiin jäsenäänestys 7.-10. 4. Jäsenistöstä 82 % oli SAK:hon liittymisen kannalla.

Ammattiyhdistystoimikunta

Kesäkuun puoluekokoukseen saakka ammattiyhdistystoimikuntaan kuuluivat puheenjohtajana Kalevi Sorsa, varapuheenjohtajina Pertti Viinanen, Riitta Prusti, Jorma Reini ja Ulla Aittokoski sekä jäsenenä Erkki Liikanen, Jorma VVestlund, Raimo Kantola, Lauri Ihalainen, Per-Erik Lundh, Pertti Ahonen, Pekka Salonen, Antero Mäki, Maj-Len Remahi, Pekka Sarkkinen, Nils Komi, Salme Pihl, Tuulikki Väliniemi, Aulikki Littu, Tenho Olin, Seppo Ruotsalainen ja Reijo Virtanen. Sihteereinä toimivat Juhani Hietanen ja Matti Kouri.

Kokouksessaan 16. 8. puoluetoimikunta nimitti uuden ammattiyhdistystoimikunnan. Uudeksi puheenjohtajaksi tuli Pertti Paasio ja uusiksi jäseniksi Ulpu Iivari, Matti Puhakka ja Irma Nissinen. Nils Komi jäi pois toimikunnan jäsenyydestä. Muita muutoksia edelliseen ei kokoonpanossa tapahtunut.

Kertomusvuoden aikana ammattiyhdistystoimikunta kokoontui 14 kertaa.

Liittojen kokoukset

SAK:n liitoista liittokokouksen pitivät Rakennustyöläisten Liitto, Metallityöväen Liitto ja Kiinteistötyöntekijäin Liitto.

Rakennustyöläisten Liiton vaaleissa äänestysaktiivisuus laski vielä edellisten vaalien 43 %:sta ollen nyt 33 %. Sosialidemokraatit menettivät vaaleissa asemiaan kannatuksen laskiessa edellisten vaalien 27,2 %:sta 22,0 %:iin. Liiton sihteerinä jatkaa Hannu Alanoja.

Metallityöväen Liiton vaalit olivat nekin tappiolliset. Sosialidemokraattisen vaaliliiton osuus äänistä laski v. 1983 vaalien 52,8 %:sta 49,3 %:iin. Kommunistien enemmistoryhmä sai nyt 35,5 % äänistä vähemmistöläisten saadessa 11,8 %. Myös keskustapuolueen vaaliliitto koki menetyksen sen äänimäärän laskiessa 4,2 %:sta 3,1 %:iin. Voimasuhteet liiton johtoelimissä säilyivät ennallaan johtuen kommunistien aikaisemmasta yliedustuksesta liiton hallintoelimissä. Liiton puheenjohtajaksi valittiin edelleen Per-Erik Lundh ja sihteeriksi Osmo Isoviita.

Kiinteistötyöntekijäin Liitossa suoritettiin nyt ensimmäistä kertaa suhteelliset vaalit. Kahdeksan vuotta sitten suoritettujen vaalien perusteella poliittisten ryhmien paikat hallinnossa jaettiin liitossa tasan kommunistien saadessa liiton puheenjohtajan paikan. Marraskuun alun 1987 vaaleissa sosialidemokraatit saivat liittokokouspaikoista 46 ja kommunistit 41. Prosentuaalinen jakauma äänimäärissä osoittaa sosialidemokraateille 51,8 % ja kommunisteille 48,2 %:n kannatusta. Äänestysprosentti vaaleissa jäi erittäin alhaiseksi eli vain 22,7 %:ksi. Liiton uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Matti Sikanen.

Toimihenkilöjärjestöjen liittokokouksia pidettiin kertomusvuonna seuraavasti:

Vakuutusväen Liiton kokous pidettiin 14.-16. 5. Kokouksen valinnoissa sitoutumattomat kasvattivat osuuttaan kokouksen kustannuksella. Sosialidemokraattien edustajamäärä säilyi ennallaan. Liittovaltuuston paikoista sosialidemokraatit saivat 23,9 % aiemman 18 %:n sijaan.

Perushoitajaliiton kokous pidettiin 16.-17. 5. Sosialidemokraatit saivat viisi paikkaa liiton hallitukseen. Liiton puheenjohtajana jatkaa Salme Pihl (sd).

Pankkitoimihenkilöliiton kokous oli vuorossa 18.-20. 5. Liiton puheenjohtajan paikka säilyi liittokokouksessa edelleen sosialidemokraateilla, kun kokous valitsi Pauli Salmion edelleen liiton puheenjohtajaksi.

Syksyllä 24.-26. 11. pidetyssä Virkamiesliiton kokouksessa ei tapahtunut valinnoissa äänestyksiä. Sitoutumattomiin lukeutuva Keijo Rantala jatkaa edelleen liiton johdossa.

Järjestötoiminta

Ammattiyhdistysasioita piirijärjestöissä hoitavien toimitsijoiden neuvottelupäivät pidettiin Espoon Korpilammella 14.-15. 1. Tilaisuudessa olivat esillä eduskuntavaalityö ja tulevat liittokokousvaalit.

Puoluetoimikunta asetti maaliskuussa työryhmän käsittelemään puolueen ammattiyhdistystoiminnan nykyistä tilaa ja tekemään esityksiä toiminnan uudistamisesta. Työryhmän puheenjohtajana toimi SAK:n sihteeri Lauri Ihalainen.

Ammattiyhdistystoimikunta asetti työryhmän käsittelemään julkisen alan sopimustoiminnan kehitystä ja ongelmia. Työryhmässä puheenjohtajuus vuorotteli jäsenten kesken ja sihteerinä toimi Timo Tanner Veturimiesten Liitosta.

Syksyn 1987 aikana valmistauduttiin tasavallan presidentin vaaleihin mm. järjestämällä ammattiyhdistysliikkeen johdon kokous vaalityön suunnittelemiseksi. Lokakuun 2. päivänä järjestettyyn tilaisuuteen otti osaa 50 keskusjärjestöjen ja eri ammattiliittojen sosialidemokraattia.

Ammattiyhdistysliikkeen vaalivetoamus Mauno Koiviston uudelleen valitsemiseksi julkistettiin 10. 12. Vetoamuksen allekirjoitti 84 ammattiyhdistysliikkeen johtotehtävissä olevaa henkilöä neljästä keskusjärjestöstä ja 49 ammattiliitosta.

Pohjoismaiden sosialidemokraattisten puolueiden ammattiyhdistyssihteereiden kokous järjestettiin Helsingissä 14.-15. 12. SDP:n edustajina olivat kokouksessa mukana Juhani Hietanen ja Matti Kouri.

Pohjoismaiden sosialidemokraattisten puolueiden järjestämä toimihenkilökonferenssi pidettiin Ruotsissa Bommersvikin kurssikeskuksessa 11.-13. 10. Suomesta osallistui konferenssiin viisi osanottajaa.

3. KOULUTUSTOIMINTA

Puolueen koulutustoiminnan painopistealueita olivat:

1. Puoluejärjestöjen johto- ja luottamustehtävissä toimivien ja vaalityöryhmien vetäjien koulustoiminnan suunnittelu, toteutus ja arviointi sekä järjestöelämän henkilösuh- teet.
2. Alkuvuodesta eduskuntavaaleihin ja puoluekokousvalmisteluihin liittyvät asiat sekä loppuvuodesta presidentin valitsijamiesvaaleihin liittyvät asiat sekä puoluekokouksen määrittelemiä asioita.
3. Verouudistuksen järjestökäsittely.
4. Puolueeseen liittyvien uusien jäsenten koulutus.
5. Ympäristö- ja maatalouspoliittinen koulutus.

Opintokerhot

Syksyllä valmistuneen Palveleva kunta -koulutusaineiston yhteydessä toimi 145 opintoker- hoja. Opintokerhojen yhteismäärä oli 360.

Taulukko 1.

OPINTOKERHOJEN KOKONAISMÄÄRÄ VUONNA 1987

Piiri	Kaikki kerhot	Palveleva kunta -kerhot
Helsinki	5	1
Uusimaa	9	1
	10	5
Satakunta	39	23
Etelä-Häme	35	17
Pohjois-Häme	37	13
Kymi	37	19
Mikkeli	14	5
Kuopio	19	5
Pohjois-Karjala	41	23
Keski-Suomi	60	3
Vaasa	12	5
Oulu	26	23
	16	2
YHTEENSÄ	360	145

Opintosihteerikoulutus

Puolueosastojen ja kunnallisjärjestöjen opintosihteeille tarkoitettuja kahden päivän vii- konloppukursseja järjestettiin 8, joissa osallistujia oli yhteensä 125.

Taulukko 2.**OPINTOSIHTTEERIKURSSIT VUONNA 1987**

Pvm	Piiri	Yht. osallistujia
17.01.-18.01.	Varsinais-Suomi, Satakunta	15
24.01.-25.01.	Keski-Suomi, Vaasa	13
31.01.-01.02.	Kymi, Mikkeli	16
31.01.-01.02.	Etelä-Häme, Pohjois-Häme	18
07.02.-08.02.	Helsinki, Uusimaa	18
14.02.-15.02.	FSA	17
28.03.-29.03.	Pohjois-Karjala, Kuopio	18
04.04.-05.04.	Oulu, Lappi	10
Yhteensä		125

Opinto-ohjaajakoulutus

Ainekohtaisia opintokerhotoiminnan kurssveja järjestettiin 11, joista kaksi ruotsinkielistä. Osallistujia niissä oli yhteensä 211. Kurssit painottuivat sisällöllisesti Palveleva kunta - opinaistoon.

Taulukko 3.**AINEKOHTAISET OPINTOKERHOTOIMINNAN KURSSIT VUONNA 1987**

Pvm	Piiri	Yht. osallistujia
19.-20.09.	Mikkeli, Kymi	33
19.-20.09.	Etelä-Häme	28
19.-20.09.	Pohjois-Häme	12
26.-27.09.	Keski-Suomi, Vaasa	12
26.-27.09.	Varsinais-Suomi	21
17.-18.10.	Satakunta	20
17.-18.10.	Kuopio, Pohjois-Karjala	20
17.-18.10.	Oulu, Lappi	23
24.-25.10.	Helsinki, Uusimaa	16
24.-25.10.	FSA	10
07.-08.10.	FSA	16
Yhteensä		211

Kuntakoulujen ohjaajakoulutus

Palveleva kunta -opintokampanjaan liittyvästä kuntakoulujen ohjaajakoulutuksesta järjestettiin piireittäin yhteensä 13 kurssia. Osallistujia niissä oli yhteensä 196.

Taulukko 4.

KUNTAKOULUJEN OHJAAJIEN KURSSIT VUONNA 1987

Pvm	Piiri	Yht. osallistujia
29.08	Etelä-Häme	17
29.08	Kymi	20
29.08	Mikkeli	14
29.08	Pohjois-Karjala	17
29.08	Satakunta	21
30.08	Kuopio	12
05.09	Keski-Suomi	14
05.09	Lappi	7
05.09	Oulu	9
05.09	Uusimaa	17
05.09	Varsinais-Suomi	21
06.09	Pohjois-Häme	17
12.09	Vaasa	10
Yhteensä		196

Puoluetoimiston kurssitoiminta

Kurssitoiminta koostui puoluetoimiston eri osastojen ja yksiköiden järjestämistä opintokeskusten alaisista kursseista, jotka olivat kestoltaan 1-2 päivää. Kursseja oli yhteensä 42, joihin osallistui 1 328 henkilöä. Kurssipäiviä oli yhteensä 60.

Piirijärjestöjen koulutus

Piirijärjestöt saivat puolueelta taloudellista tukea järjestämiensä kurssien valtionavun ulkopuolisiin menoihin. Tuki kohdennettiin lähinnä ympäristö- ja maatalouspoliittiseen uusien jäsenten sekä vaalivastaavien koulutukseen.

Voionmaan Opiston koulutus

Opistossa järjestettiin viisi Puhtia puolueetyöhön -kursssia ja neljä Sosialidemokraatit työelämässä -kursssia. Puhtia puolueetyöhön koulutus oli tarkoitettu puoluejärjestöjen johtotehtävissä toimiville sekä vaalityöryhmien vastaaville. Sosialidemokraatit työelämässä koulutus kohdennettiin sosialidemokraattisille työpaikka-aktiiveille.

Taulukko 5.

VOIONMAAN OPISTOSSA PIDETYT KURSSIT 1987

Puhitia puoluetööhön -kurssit (5)

02.-06.02.	Vaasa, Oulu, Lappi
23.-27.02.	Uudenmaan piirin perhekurssi
21.-24.04.	Kymen piiri, erityisesti uudet johtokuntien jäsenet
03.-07.08.	Keski-Suomen piiri
30.11.-04.12.	Valtakunnallinen palautekurssi

Sosialidemokraatit työelämässä (4)

04.-08.05.	Koko maa
26.-30.10.	Keski-Suomen, Kuopion, Lapin, Pohjois-Karjalan, Oulun ja Vaasan piirit
09.-13.11.	Etelä-Hämeen, Pohjois-Hämeen, Kymen, Mikkelin, Varsinais-Suomen, Satakunnan ja Uudenmaan piirit
23.-27.11.	SNK. nuoret työelämässä

Taulukko 6.

**SDP:n VOIONMAAN KURSSEILLE OSALLISTUMINEN
PIIREITTÄIN VUONNA 1987**

PIIRI	Puhitia puoluetööhön			S-demokraatit työeläm.		
	Naisia	Miehiä	Yht.	Naisia	Miehiä	Yht.
Helsinki		1	1	1	-	1
Uusimaa	17	17	34	1	3	4
Varsinais-Suomi						
Satakunta		-	-	2	3	5
Etelä-Häme					2	2
Pohjois-Häme		-	-	1	4	5
Kymi	3	9	12	3	4	7
Mikkeli		-		1	2	3
Kuopio	1	-	1	6	3	9
Pohjois-Karjala		1	1	7	3	10
Keski-Suomi	5	10	15	1	1	2
Vaasa	8	9	17	1	6	7
Oulu	4	17	21	1	3	4
Lappi					1	1
YHTEENSÄ	38	64	102	25	35	60
		Naisia 37,2 %		Naisia 41,7		
		Miehiä 62,8 %		Miehiä 58,3 %		

Taulukko 7.

SDP:n VOIONMAAN KURSSEILLE OSALLISTUMINEN AMMATTILIITOITTAIN VUONNA 1987

LIITTO	Puhtia puoluetyöhön			S-demokraatit työeläm.		
	Naisia	Miehiä	Yht.	Naisia	Miehiä	Yht.
AKT				2		2
HRHL				1		1
IAU						
KTV	11		19	13	9	22
Kemia			1		1	1
Kiinteistö.						
Kirjaliitto						
Kumi- ja Nahka						
Lasi- ja Posliini .						
Liikealan AL			3			
Maaliitto			1			
Metalli			5			
PTL						
Paperi			3			
Postiliitto			1			
Rakennus						
Raut.Liitto			2			
SEL			1			
SSSL						
Sähköliitto.			4			
Tekeri			10	2	1	3
Tekst.lait.ml.						
Teva				3	-	3
Tullimiesl.						
VTVL					3	3
Vank.virkail.						
Veturim.l						
Akava	1	2	3			
STTK		4	4			
TVK	8	2	10			2
Muut	10	17	27			12
YHTEENSÄ	38	64	102	25	35	60

Luentotoiminta

Puoluekokouksessa hyväksytystä periaateohjelmasta järjestettiin luentotilaisuutta HTY:llä, joihin osallistui 95 puolueaktiivia.

Opintoaineistot

Puoluekoulutuksen nykyiset peruskoulutusaineistot ovat:

1. Palveleva kunta
2. Palveleeko kotikuntasi? -työkirja
3. Puheena periaatteet
4. Puhtia puolueutyöhön
5. Presidentti -88
6. Sosialidemokratian perusteita
7. Sosialidemokraatit ay-liikkeessä
8. Usko ja vakaumus

Vuoden aikana ilmestyivät Palveleva kunta, Palveleeko kotikuntasi sekä Presidentti 88 • aineistot.

Av-tuotanto

Vuoden aikana valmistettiin puoluekokouksesta puoluekokousvideo, uudesta periaateohjelmasta video-ohjelma "Uudet haasteet - uudet aatteet" sekä verouudistuksen järjestökäsittelyyn video-ohjelma verouudistuksesta. Puolueen ympäristöpoliittisesta ohjelmasta valmistettiin kalvosarja.

Henkilöstökoulutus

Puolueen palveluksessa olevasta vakituisesta henkilöstöstä (138 henkilöä) on osallistunut henkilöstökoulutukseen vuoden aikana 47 henkilöä. Koulutuspäiviä on ollut yhteensä 75.

Opintososiaalinen tuki

Lyhytkurssit ovat olleet osanottajille maksuttomia ja matkakustannukset on korvattu. Viiden päivän pituisten opistokurssien osanottajille maksettiin lisäksi kurssipäivärahaa. Työväen Akatemian perusoppijaksojen oppilaille myönnettiin opiskelustipendejä talousarvi-oon varatun määrärahan suuruisina.

Opintotiedottaminen

Puolueen koulustarjonnasta tiedotettiin jäsenlehdessä, piirijärjestöjen omissa kirjeissä, T-lehdissä, puolueen järjestökirjeissä ja TSL:n esitteessä ja kirjeissä. Puoluejärjestöjen opintosuhteereille lähetettiin puolue toimistosta yksi tiedotuskirje.

Aikuiskoulutuspolitiikka

Aikuiskoulutuspolitiikkaa on seurattu lähinnä osallistumalla puolueen koulutuspoliittisen toimikunnan ja Aikuiskoulutusneuvoston sosialidemokraattisen ryhmän työhön.

Yhteistyö TSL:n kanssa

Puoluetoimiston ja TSL:n välinen koulutuksellinen yhteistyö on koordinoitu poliittisen koulutuksen ryhmässä, joka on kokoontunut säännöllisesti.

Koulutustoimikunta

Koulutustoimikuntaan kuuluivat ennen puoluekokousta puoluetoimikunnan edustajana Arpo Heinonen, puheenjohtajana Jari-Pekka Jyrkänne ja muina jäseninä Erkki Tapola, Keijo Voudinmäki, Juhani Jääskeläinen, Anneli Silvennoinen, Leena Luhtanen, Helvi Ollikainen, Terttu Tuomi-Koskelin, Erik Wahlberg, Heikki Hostikka, Jouko Muuri, Irma Nissinen ja sihteerinä Arja Pitkänen.

Puoluekokouskaudelle 1987-90 valittiin uusi koulutustoimikunta, jonka puheenjohtajana toimii Pirjo Ala-Kapee sekä jäseninä Mikko Järvi, Kauko Kumpulainen, Jouko Muuri, Irma Nissinen, Anneli Silvennoinen, Erkki Tapola, Terttu Tuomi-Koskelin, Jorma Turunen, Aarni Tuominen, Pentti Vainio, Keijo Voudinmäki, Esa Kaskimo, Tero Paloheimo, Tapio Varvola, Pekka Rossi, Jukka Gustafsson ja Arja Pitkänen sihteerinä.

Toimikunta on kokoontunut 2 kertaa ja sen suunnittelujaosto 1 kerran.

4. KUNNALLISPOLIITTINEN TOIMINTA

Puolueen kunnallisasiain toimikunta kokoontui 16. 5. 1987. Toimikunta käsiteli kunnallishallinnon uudistusta, kunnallisvaaleihin valmistautumista sekä puoluekokoukselle valmistettua kunnallispoliittista ohjelmaluonnosta.

Toimikunnan puheenjohtajana on toiminut Pentti Sahi, varapuheenjohtajana Tuulikki Hämmäläinen ja sihteerinä Kari Laitinen. Toimikunnan jäseninä ovat piireittäin (varajäsen su-luissa) Helsingistä Kari Piimies (Sirkka-Liisa Vehviläinen), Uudeltamaalta Martti Tieaho (Sirkka-Liisa Jääskeläinen), Varsinais-Suomesta Leena Koikkalainen (Matti Kivikoski), Satakunnasta Antti Koskinen (Liisa Raita), Etelä-Hämeestä Pirkko Lipsanen (Raili Keskinen), Pohjois-Hämeestä Raija Leponiemi (Kalle Järvinen), Kymestä Risto Parjanne (Kari Jouhki), Mikkelistä Tuulikki Tiainen (Timo Heiskanen), Kuopiosta Kari Rajamäki (Ritva Huttunen), Pohjois-Karjalasta Voitto Maksimainen (Matti Tohkanen), Keski-Suomesta Jukka Patrikainen (Riitta Noronen), Vaasasta Seppo Aho (Aino Ristimäki), Oulusta Yrjö Loukkola (Anneli Karjalainen), Lapista Reino Prusila (Salme Näätsaari) ja Ruotsalaisesta Työväenliitosta Lauri Metsämäki (Christel von Martens) 7. 6. 1987 saakka.

Kunnallisasiain jaosto kokoontui viime vuonna 5 kertaa. Jaosto käsiteli kantokyselystä (muistio 31, 3. 1987), kunnallisvaalivalmisteluja, kunnallispoliittista koulutusta, laati esitykset luottamushenkilöehdollepanoista kunnallisiin keskusjärjestöihin sekä käsiteli kunnallispoliittista ohjelmaluonnosta. Puoluekokous päätti lähettää kunnallispoliittisen ohjelmaluonnoksen syksyllä 1987 järjestökäsittelyyn.

Jaoston puheenjohtajana on toiminut Jukka Mikkola, varapuheenjohtajana Kaisa Raatikainen sekä jäseninä Teuvo Aalto, Jussi-Pekka Alanen, Kalevi Alen, Anita Haataja, Elina Lehto, Christel von Martens, Maili Mustonen, Hannu Mäkinen ja Jouni Riskilä. Sihteerinä on ollut Kari Laitinen.

Puoluekokouksen jälkeen puoluetoimikunta asetti 8. 10. 1987 kunnallispoliittisen työryhmän, joka jatkaa entisen kunnallisasian jaoston toimintaa. Työryhmän puheenjohtajana on toiminut Jukka Mikkola, varapuheenjohtajana Maili Mustonen ja jäsenenä Christel von Martens, Teuvo Aalto, Jussi-Pekka Alanen, Leif Engfelt, Anita Haataja, Antti Koskinen, Elina Lehto, Lauri Metsämäki, Jarmo Rantanen, Seppo Nordström ja Jouni Riskilä.

Työryhmä on kokoontunut kolme kertaa. Työryhmä on käsitellyt hallitusohjelman täytäntöönpanoon liittyviä kunnallispoliittisia kysymyksiä (vapaakuntakokeilu, läänineuvottelukuntakokeilu, kuntajaotus, valtionosuusjärjestelmä) sekä kunnallisvaalivalmisteluja. Työryhmän sihteerinä on toiminut va. kunnallsiasia-in sihteerinä Matti Mikkonen.

SAMAK:n kunnallispoliittinen konferenssi järjestettiin 22.-25. 6. Piteässä Ruotsissa. Kokouksessa oli edustajia Norjasta, Tanskasta, Suomesta ja Ruotsista. Konferenssissa käsiteltiin Ruotsin vapaakuntakokeilua. SDP:stä osallistuivat konferenssiin Anna-Liisa Sirjamo, Lauri Metsämäki, Elina Lehto, Timo Puumalainen, Maili Mustonen ja Kari Laitinen.

Vuoden 1987 aikana toimitettiin SDP:n ja TSL:n yhteistyönä "Palveleva kunta" -opin-toaineisto sekä siihen liittyvä työkirja.

5. MAASEUTUPOLIITTINEN TOIMINTA

Puolueen maaseututoimikunnan puheenjohtajana on toiminut vuonna 1987 Leo Happonen, varapuheenjohtajana Tuulikki Hämäläinen sekä sihteerinä Seppo Hassinen ja Kari Laitinen. Toimikunnan jäsenenä ovat olleet piireittäin (varajäsen suluissa): Helsingistä Hannes Tiainen (Reino Lönnblad), Uudeltamaalta Leila Lackman (Kauko Jokinen), Varsinais-Suomesta Kalevi Korpioksa (Harald Numminen), Satakunnasta Marja-Liisa Rantanen (Aarno Pukkiviita), Etelä-Hämeestä Ritva Lindeman (Leo Salonen), Pohjois-Hämeestä Erkki Kulju (Antti Niemi), Kymestä Rauno Vanhanen (Seija Jaakkola), Mikkelistä Markku Aholainen (Niilo Sihvonen), Kuopiosta Annikki Paananen (Tapani Heimonen), Pohjois-Karjalasta Hannes Karhapää (Urpo Turunen), Keski-Suomesta Vilho Kyyhkynen (Taisto Poikonen), Vaasasta Lauri Isosalo (Pentti Leppäaho), Oulusta Paavo Holappa (Paavo Rautiainen), Lapista Tuomo Liikavainio (Aira Rundgren) ja FSA:sta Onni Hämäläinen (Stig Granström).

Toimikunta on kokoontunut 4.-5. 4. 1987 Helsingissä. Kokouksessa käsiteltiin ajankohtaisen maa- ja metsätalouspolitiikan lisäksi uudistuvaa metsähallintoa ja maa- ja metsätalouden verotusta. Tilaisuuteen osallistui yhteensä 28 toveria. Tilaisuuteen oli kutsuttu myös toimikunnan varajäsenet ja maaseutupoliittisen työryhmän jäsenet.

Puolueen maaseutupoliittinen työryhmä on kokoontunut vuoden 1987 aikana säännöllisesti kuukausittain. Työryhmän puheenjohtajana on toiminut Esa Ihalainen, varapuheenjohtajana Tuulikki Hämäläinen ja sihteerinä Seppo Hassinen. Työryhmä on ajankohtaisen maa- ja metsätalouspolitiittisen tilanteen lisäksi valmistellut erityisesti luonnosta SDP:n maaseutupoliittisiksi ohjelmiksi, jotka olivat puoluetoimikunnan käsittelyssä 8. 1. 1987.

Puoluekokouksen jälkeen puoluetoimikunta päätti kokouksessaan 2.-3.9. 1987 jatkaa maaseututoimikunnan työtä entisen periaatteen pohjalta. Maaseututoimikunta on koostunut piirijärjestöjen esittämistä henkilöistä.

Puoluetoimikunta nimesi 26. 11. 1987 maaseututoimikunnan puheenjohtajaksi Leo Hap-

posen Anjalankoskelta. Maaseututoimikunnan kokouksiin on kutsuttu Sosialidemokraattisten Naisten, SNK:n ja SONK:n edustajat sekä eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan sosialidemokraattiset jäsenet.

Maaseututoimikunnan kokoonpano 1987-90 piireittäin (varajäsen suluissa): Helsingistä Reino Lönnblad, (Kaarina Vilppula), Uudeltamaalta Leila Lackman, (Kauko Jokinen), Varsinais-Suomesta Martti Ruoho, (Jarkko Kaivola), Satakunnasta Marja-Liisa Rantanen, (Aarno Pukkiviita), Etelä-Hämeestä Ritva Lindeman, (Leo Salonen), Pohjois-Hämeestä Erkki Kulju (varapuheenjohtaja), (Antti Niemi), Kymestä Leo Happonen, (Seija Jaakkola), Mikkelistä Markku Aholainen, (Taisto Silvan), Keski-Suomesta Vilho Kyyhykynen, (Taisto Poikonen), Vaasasta Lauri Isosalo, (Pentti Leppäaho), Pohjois-Karjalasta Raimo Holopainen, (Markku Varis), Oulusta Paavo Holappa, (Paavo Rautiainen), Kuopiosta Tapani Heimonen, (Osmo J. Heikkinen), Lapista Tuomo Liikavainio, (Erkki Kuusela) ja Ruotsalaisesta Työväenliitosta Onni Hämäläinen, (Stig Grandström).

Puoluetoimikunnan vastuuhenkilöksi nimettiin ministeri Kaj Bärlund ja sihteeriksi puolueen kunnallisasiain sihteerin.

SDP:n maaseutupäivät pidettiin 24.-25. 11, 1987 Forssan kaupungintalolla. Maaseutupäivien alustusaiheet olivat maaseutu ja työllisyys, kunta työllistäjänä, maataloustutkimus 2000, elinkeinorakenteen muutos ja sosialidemokraattinen maaseutu. Maaseutupäivien alustuksista laadittiin muistio, joka on toimitettu kaikille maa- ja metsätaloudessa työskenteleville SDP:n jäsenille. Maaseutupäiville osallistui 60 henkilöä.

6. SEURAKUNTATOIMINTA

Toimikuntaan kuuluivat ennen puoluekokousta: puoluetoimikunnan edustajana Pirkko Työläjärvi, puheenjohtajana Juhani Simojoki sekä muina jäseninä Aimo Ajo, Marjatta Saari, Antero Alanen, Runo Savisaari, Pirkko Ylijoki, Harri Heino, Olli Bergman, Erik Sjöberg, Risto Talonen, Eila Urponen ja sihteerinä Arja Pitkänen.

Puoluekokouskaudelle nimettiin uusi kirkollisasiain toimikunta, jonka puheenjohtajana toimii Juhani Simojoki, jäseninä Olli Bergman, Harri Heino, Jorma Kukkonen, Marjatta Saari-Musakka, Runo Savisaari, Lea Savolainen, Erik Sjöberg, Raimo Vuoristo ja Arja Pitkänen sihteerinä.

Toimikunta on kokoontunut yhden kerran. Toiminta keskittyi vuoden aikana kirkolliskokouksen maallikkojäsenten vaalivalmisteluihin.

7. OSUUSKAUPPATOIMINTA

Yhteydet E-osuuskauppaliikkeeseen on toimintavuoden aikana hoidettu erityisten asiakohdaisesta nimettyjen työryhmien toimesta.

Vuoden aikana on jatkettu E-osuuskunta Ekan piirivaltuustovaalien valmisteluja. Valmistelutyön tavoitteena on ollut osuuskunnan vaalijärjestyksen muuttaminen niin, että postiäänestys tulisi mahdolliseksi. Poliittisten ryhmien kesken ei asiasta päästy yksimielisyyteen. Ekan edustajiston kokous, joka pidettiin Tampereella 14. 5. 1987, siirsi asian ylimääräisen edustajiston kokouksen ratkaistavaksi. Ylimääräinen edustajiston kokous 28. 9. hyväksyi

uuden vaalijärjestyksen, joka mahdollistaa ennakoäänestyksen suorittamisen postiaäänestyksenä.

Vaalijärjestyksen tultua hyväksytyksi käynnistettiin varsinaiset vaalivalmistelut erikseen laaditun vaalityösuunnitelman mukaisesti.

Edelleen on vuoden aikana osallistuttu E-sosialidemokraattien toimintaan ja sen kehittämiseen uusien olosuhteiden mukaisesti.

Osana vaalityötä on jatkettu E-osuuskauppaliikkeen jäsenhankintaa. E-jäsenten osuus puolueen jäsenistöstä lähenee tavoitteeksi asetettua 50 %:n rajaa.

Toimintavuoden aikana on yhdessä piirijärjestöjen kanssa järjestetty osuustoimintaa käsitteleviä seminaareja, joissa on käsitelty E-liikettä muuttuneissa olosuhteissa. Erityisesti on käsitelty hallintoelinten toimintamahdollisuuksia ja jäsen- ja järjestötoiminnan kehittämistä.

8. URHEILUPOLIITTINEN TOIMINTA

Urheilupoliittisen toimikunnan jäseninä ovat kertomusvuoden aikana toimineet: Mikko Elo puheenjohtajana ja jäseninä Toni Bärlund Timo Haukilahti, Antti Kalliomäki, Irma Kosonen, Raija Mattila, Risto Mikkonen, Kalevi Olin, Raimo Railo, Esko Ranto ja Erkki Gröndahl, joka on toiminut toimikunnan sihteerinä.

Toimikunnan keskeisenä tehtävänä on ollut vuonna 1986 hyväksytyin SDP:n uuden liikuntapoliittisen ohjelman tavoitteiden ja periaatteiden tunnetuksi tekeminen.

Toimintavuoden keskeinen urheilupoliittinen tapahtuma oli TULn XXI liittokokous, joka pidettiin Helsingissä 12.-14. 6. 1987. Kokouksessa todettiin sosiaalidemokraattien aseman liiton sisällä edelleen vahvistuneen. Toimikunnan jäsenet osallistuivat kokousvalmisteluihin yhdessä TULn sosiaalidemokraattisen ryhmän kanssa.

Toimikunta on myös seurannut liikuntapolitiikan yleistä kehitystä sekä Valtion Urheiluneuvoston toimintaa ja sen piirissä käsiteltäviä asioita.

Lisäksi toimikunnan jäsenet ovat osallistuneet asiantuntijoina ja alustajina puoluejärjestöjen järjestämiin liikuntapolitiikkaa käsitteleviin tilaisuuksiin.

9. PIENYRITTÄJÄPOLIITTINEN TOIMINTA

Pienyrittäjäpoliittisen toimikunnan jäseninä ovat kertomusvuoden aikana toimineet: puheenjohtajana Markus Aaltonen ja jäseninä Virpi Eloranta, Juha Hjelt, Riitta Hjerppe, Seija Hyvärinen, Risto Niinikoski, Raimo Sailas, Jouni Sieranta, Onni Silvennoinen, Jukka Tammi, Mikko Elo, Matti Louekoski, Mikko Rönholm, Toivo Lepistö ja sihteerinä Erkki Gröndahl.

Vuoden aikana toimikunta on kokoontunut kolme kertaa.

Toimikunta on kokouksissaan jatkanut puolueen pienyrittäjäpolitiikan perusteiden selvittelyä. Samalla on keskusteltu puolueen yrittäjätoimintaa käsittelevien ohjelmien ja kannanottojen uudistamisen tarpeesta.

Eduskuntavaalivalmistelujen yhteydessä valmisteltiin ehdokkaiden käyttöön pienyrittäjätoimintaa käsittelevä muistio.

Vuoden aikana on edelleen selvitetty piirien yrittäjäaostojen toimintaa. Tavoitteena on ollut jaostotoiminnan käynnistäminen mahdollisimman monen piirijärjestön alueella. Tilanteen kartoittamiseksi järjestettiin 29. 5. 1987 Tampereella piirien pienyrittäjäaostojen ja yhdyshenkilöiden neuvottelutilaisuus.

Toimikunnan jäsenet ovat toimintavuoden aikana osallistuneet alustajina ja asiantuntijoina pienyrittäjäpolitiikkaa käsitteleviin tilaisuuksiin.

Kokouksessaan 17. 12. 1987 puoluetoimikunta asetti uuden pienyrittäjäpoliittisen toimikunnan, jonka puheenjohtajana on Markus Aaltonen ja jäseninä Pekka Ruotsalainen, Raimo Sailas, Virpi Eloranta, Riitta Hjerpe, Juha Hjelt, Risto Niinikoski, Seija Hyvärinen, Veikko Vuorikari, Jukka Tammi ja Erkki Gröndahl, joka toimii toimikunnan sihteerinä.

10. PUOLUEJARJESTOT JA JÄSENET

Puoluejärjestöjen ja jäsenten määrä piirijärjestöittäin
31. 12. 1987:

Piiri	Puolue- osastoja	Muutos	Jäsen- määrä	Muutos	Ääni- oikeutetut jäsenet	Muutos
Helsinki	94	2	6.349	- 141	5.209	64
Uusimaa	161	3	10.650	- 346	8.844	501
Vars.-Suomi	141	1	6.863	- 256	5.815	133
Satakunta	125	1	7.185	- 121	6.308	118
Etelä-Häme	97		7.676	- 184	6.474	217
Pohjois-Häme	122		7.295	- 123	6.087	199
Kymi	97		9.690	- 342	8.551	379
Mikkeli	83		4.213	- 15	3.399	108
Kuopio	60	3	2.855	- 95	2.249	52
Pohj.-Karjala	102	3	4.849	- 163	4.094	93
Keski-Suomi	84	1	6.069	- 136	5.055	145
Vaasa	74	2	4.068	- 66	3.392	152
Oulu	88	1	4.070	- 100	3.022	111
Lappi	65	1	2.923	- 87	2.188	57
Ruots. Tl.	79	1	3.117	- 62	2.503	28
Yhteensä	1.472	-13	87.872	-2.237	73.190	-2.357

Kertomusvuonna toimi 169 kunnallisjärjestöä, joista 153 suomenkielisiä ja 16 ruotsinkielisiä.

Vuonna 1987 perustetut yhdistykset

Jätetty rekist.	Yhdistys	Kunta	Piiri
13.03. 25.08. 16.09.	Kemihaaran Sos.dem. Ty Turun Liikealan Sosialid. Loviisanlahden Demarit- Lov. Soc.dem.	R:niemen mlk Turku Loviisa	Lappi V-Suomi Uusimaa
01.12.	Mikkelin Sos.dem. Naiset	Mikkeli	Mikkeli

Vuonna 1987 purkautuneet yhdistykset

Jätetty rekist.	Yhdistys	Kunta	Piiri
12.03. 14.04. 24.08. 24.08. 25.08. 25.08. 25.08. 16.09. 01.12.	Rauman Krist. Sosialid. Porvoon Sos.dem. Kilta Keuruun Suolahden Ty Keltin Sos.dem. Ty Laaksolahden Sosialid. Korson Sos.dem. Naisyhd. Varisto-Pähkinärinteen Ty Juurikkasaloon Ty Tiutisen Sos.dem. Naisyhd.	Rauma Porvoo Keuruu Kuusankoski Espoo Vantaa Vantaa Kitee Kotka	Satakunta Uusimaa K-Suomi Kymi Uusimaa Uusimaa Uusimaa P-Karjala Kymi

11. PIIRIJÄRJESTÖT

Kertomusvuonna oli toiminnassa 14 suomenkielistä piirijärjestöä. Niiden toimintarajat säilyivät ennallaan. Itsenäisenä piirijärjestönä on toiminut Ruotsalainen Työväenliitto, jonka toiminta-alue on Helsingin, Uudenmaan, Turun eteläinen ja Vaasan vaalipiirit.

Helsingin piiri

Piirisihteerinä on toiminut Esko Häsä, järjestösihteerinä Pekka Kontkanen ja toimitsijana Oiva Pennonen.

Uudenmaan piiri

Piirisihteerinä on toiminut Markku J. Jääskeläinen, järjestösihteerinä Esko Berg.

Varsinais-Suomen piiri

Piirisihteerinä on toiminut Ilkka Kero ja toimitsijana Arja Ilola.

Satakunnan piiri

Piirisihteerinä on toiminut Tauno Kallio ja toimitsijana Harri Lappalainen.

Etelä-Hämeen piiri

Piirisihteerinä on toiminut Raimo Turunen. Toimitsijana on toiminut Jouko Uschanoff ja Matti Pohjolainen, viimeksimainitun sijoituspaikkana Lahti.

Pohjois-Hämeen piiri

Piirisihteerinä on toiminut Pentti Myllymäki ja toimitsijana Juho Suokas.

Kymen piiri

Piirisihteerinä on toiminut Ossi Roininen sekä toimitsijana Reijo Raki ja Kalevi Markku, viimeksimainitun sijoituspaikkana Imatra.

Mikkelin piiri

Piirisihteerinä on toiminut Voitto Lyytikäinen ja toimitsijana Jouko Ritsilä.

Kuopion piiri

Piirisihteerinä on toiminut Eero Hoffren ja toimitsijana Raimo Rissanen.

Pohjois-Karjalan piiri

Piirisihteerinä on toiminut Matti Mikkonen ja toimitsijana Reijo Jeskanen.

Keski-Suomen piiri

Piirisihteerinä on toiminut Reijo Virtanen ja toimitsijana Martti Peura.

Vaasan piiri

Piirisihteerinä on toiminut Aarne Heikkilä ja toimitsijana Erkki Aho.

Oulun piiri

Piirisihteerinä on toiminut Markku Kainulainen sekä toimitsijoina Mikko Kyllönen ja Jorma Forsberg, viimeksimainitun sijoituspaikkana Kajaani.

Lapin piiri

Piirisihteerinä on toiminut Seppo Nordström ja toimitsijana Pirkko Heikura.

Ruotsalainen Työväenliitto

Liittosihteerinä on toiminut Leif Ehrsten. Toimitsijoina ovat olleet Viveca Lahti ja Göran Heironen, viimeksimainitun sijoituspaikkana Vaasa.

V TIEDOTUSTOIMINTA

1. TIEDOTUSTOIMINTA

Tiedotusta hoitivat tiedotuspäällikkönä Lauri Sivonen (sairaslomalla 5. 3. lähtien), hänen sijaisenaan syyskuun alusta Matti Linnanahde sekä tiedotussihteerinä Hannu Taavitsainen. Puoluetoimiston tiedotusyksikköön kuului myös osastosihteeri Merja Iljin.

Tiedotustoiminnassa keskityttiin alkuvuodesta eduskuntavaaleihin, sitten alkukesän puoluekokoukseen ja syyskaudella presidentinvaalivalmisteluihin.

Toimintavuoden aikana pidettiin yhteyttä poliittisiin toimittajiin, ammattiyhdistyslehtiin, sanoma- ja aikakauslehtiin sekä radioon ja televisioon. Yllämainittujen seikkojen ohella yhteyksissä olivat esillä ajankohtaiset poliittiset tapahtumat, syyskaudella painotetusti työelämäuudistukset ja verouudistusvalmistelu.

Sisäisessä tiedotuksessa julkaistiin puoluetoimikunnan kokouspäivinä viikkomuistiot. Sosialidemokraatit-jäsenlehti ilmestyi neljä kertaa pääteemoina eduskuntavaalit (helmi-kuu), puoluekokous (toukokuu), työelämäuudistus (elokuu; mukana uusi periaateohjelma) ja verouudistus. Myös jäsenlehden presidentinvaalinumeron (1/88) toimitustyö tapahtui vuoden 1987 puolella (lehti ilmestyi tammikuussa).

Puoluejärjestöjen ja paikallisen sd-tiedotuksen tueksi toimitettiin tammikuussa Leikekirja - tiedotusopas ja marraskuussa presidentinvaalien leike- ja tiedotusaineistoa (kansiossa). Työväen Kalenteri - Sosialidemokraatin vuosikirja 1988 tuotettiin 10 000 kappaleen painoksena. Lisäksi keväällä tuotettiin SDP-vappumerkki.

Tiedotuspäällikkö Sivosen sairauslomasta johtuvan tilanteen vuoksi kaikkia toimintasuunnitelmaan kirjattuja tavoitteita ei pystytty täysipainoisesti toteuttamaan.

2. SOSIALIDEMOKRAATTISET SANOMALEHDET

Kertomusvuoden aikana ilmestyi 13 sosialidemokraattista sanomalehteä.

Eteenpäin (Kotka), 7 kertaa viikossa, päätoimittaja Jukka Vehkasalo

Suomen Sosialidemokraatti (Helsinki), 5 kertaa viikossa, päätoimittaja Seppo Heikki Salonen.

Kansan Lehti (Tampere), 5 kertaa viikossa, päätoimittaja Paavo Luukkala

Turun Päivälehti (Turku), 5 kertaa viikossa, päätoimittaja Aimo Massinen

Pohjanmaan Kansa (Vaasa), 4 kertaa viikossa, päätoimittaja Iisakki Manninen

Hämeen Kansa (Hämeenlinna) 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Rauno Iivonen

Pohjois-Karjala (Joensuu), 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Pekka Kivioja

Pohjolan Työ (Oulu), 3 kertaa viikossa, päätoimittajana ensin Olavi Määttä ja sitten Antti Vuorenrinne

Uusi Aika (Pori), 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Ulla Turkki

Arbetarbladet (Helsinki), 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Alf-Erik Helsing

Valpas (Kuopio), 1 kerta viikossa, päätoimittaja Juhani Aro

Vapaus (Mikkeli), 1 kerta viikossa, päätoimittaja Markku Lahikainen

Vastin (Jyväskylä), 1 kerta viikossa, päätoimittaja Kauko Hirvonen

3. SOSIALISTINEN AIKAKAUSLEHTI

Sosialistinen Aikakauslehti ilmestyi neljästi keskimäärin n. 60-sivuisena numerona. Lehden sisällön päälinjat luonnosteltiin puoluesihteerin (aluksi Erkki Liikanen ja 1987 puoluekokouksen jälkeen Ulpu Iivari) johtamassa toimituskunnassa. Lehden päätoimittaja oli Lauri Sivonen 1. 9. saakka ja siitä alkaen vt. päätoimittajana Matti Linnanahde. Lehteä taittoi Hannu Taavitsainen.

SA:n sisällössä oli painopiste erilaisilla katsauksilla ja henkilöhaastatteluilla. Aiheista korostuivat erityisesti SDP:n uuden periaateohjelman ja eräiden erillisohjelmien jälkiarviot sekä sosiaalipolitiikka, kauppapolitiikka, kehitysyhteistyö ja presidenttikeskustelu. Henkilöhaastatteluista ja -kuvista mainittakoon Martta Salmela-Järvinen, Pertti Paasio, Ulpu Iivari, Juha Eskelinen ja Bror Wahlroos.

Sosialistisen Aikakauslehden levikki oli n. 5 000 kappaletta.

VI KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

1. YLEISTÄ

Puolueen kansainvälinen toiminta jatkui laajana ja aktiivisena. Yhteyksiä on ylläpidetty vaikiintuneesti pohjoismaisten veljespuolueiden kanssa erityisesti SAMAKin kautta sekä muiden veljespuolueiden kanssa Sosialistisen Internationaalin kautta. Samoin on tapaamisia ollut Euroopan sosialististen maiden johtavien puolueiden kanssa. Vapautusliikkeisiin ja kolmannen maailman maihin on yhteyksiä hoitanut myös Kansainvälinen Solidaarisuussäätiö.

Puoluekokoukseen 4-7. 6. osallistui 31 veljespuolueiden edustajaa ja kutsuvierasta.

2. HENKILÖKUNTA

Kansainvälisten asiain sihteerinä toimi Lauri Kangas, osastosihteerinä Anneli Koivisto.

3. ASIAANTUNTIJATYÖRYHMÄT

Kansainvälisten asiain toimikunnan kokoonpano oli puoluekokoukseen asti: Erkki Liikanen (pj.), Jaakko Kalela (vpj.), Martti Ahtisaari, Jaakko Blomberg, Juha Eskelinen, Erkki Hatakka, Pertti Joenniemi, Markku Jääskeläinen, Seppo Kauppila, Marja-Liisa Kiljunen, Riitta Korhonen, Marianne Laxen, Kirsti Lintonen, Paavo Lipponen, Kari Möttölä, Saara-Maria Paakkinen, Anna Paljakka, Riitta Prusti, Allan Rosas, Ann-Marie Seligson, Mauno Tahvonen, Erkki Tuomioja, Unto Vesa ja Raimo Väyrynen.

Kehitysyhteistyöjaosto: Lauri Kangas (pj.), Martti Ahtisaari, Kari Karanko, Jermu Laine, Anna Paljakka sekä Taloudellisten kehitysmaasuhteiden neuvottelukunnan sos.-dem. jäsenet.

Aseidenriisintajaosto: Kalevi Sorsa (pj.), Jaakko Kalela, Kirsti Lintonen, Paavo Lipponen, Kari Möttölä, Allan Rosas ja Raimo Väyrynen.

Puoluetoimikunta nimesi 8. 10. uuden kansainvälisten asiain toimikunnan, jonka kokoonpano on: Ulpu Iivari (pj.), Paavo Lipponen (vpj.), Lauri Kangas (siht.), Jouko Elo (siht.), Anneli Koivisto (siht.), Markus Aaltonen, Ilkka-Christian Björklund, Juha Eskelinen, Ralf Friberg, Tuula Haatainen, Pertti Joenniemi, Markku Jääskeläinen, Jaakko Kalela, Antti Kalliomäki, Tarja Kantola, Kimmo Kiljunen, Riitta Korhonen, Jermu Laine, Marianne Laxen, Jari Luoto, Kari Möttölä, Saara-Maria Paakkinen, Reino Paasilinna, Allan Rosas, Heli Santala, David Seligson, Kalevi Sorsa, Kari Tapiola, Helena Tuomi, Unto Vesa ja Raimo Väyrynen.

Aseidenriisuntajaosto: Kalevi Sorsa (pj.), Markus Aaltonen, Sauli Feodorov, Jaakko Kalela, Lauri Kangas, Tarja Kantola, Paavo Lipponen, Kari Möttölä, Allan Rosas ja Raimo Väyrynen.

4. KANSAINVÄLINEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN YHTEISTYÖ

a) Sosialistinen Internationaali

Sl:n valtuusto kokoontui Roomassa 8.-9. 4. SDP:tä edustivat Kalevi Sorsa, Lauri Kangas, Allan Rosas, Marianne Laxen ja Riitta Korhonen. Toinen valtuuston kokous pidettiin 15.-16. 10. Dakarissa ja siellä SDP:tä edustivat Pertti Paasio, Kalevi Sorsa ja Lauri Kangas.

Sl:n aseidenriisuntaneuvosto SIDAC kokoontui 16. 2. Helsingissä sekä Sl:n kongressien yhteydessä. Lisäksi SIDAC vieraili VVashingtonissa 26.-27.5., jolloin SDP:stä mukana olivat Kalevi Sorsa, Allan Rosas ja Raimo Väyrynen sekä Moskovassa 1.-2.6., jolloin SDP:tä edustivat Kalevi Sorsa, Allan Rosas ja Lauri Kangas.

Sl:n talouspoliittisen työryhmän kokoukseen 19.-20. 5. Stresassa osallistui Pertti Paasio.

Sl:n Chile-komitean kokouksessa 18.-19.11. VVashingtonissa oli läsnä Juha Eskelinen.

Sl:n Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen komitean kokouksessa 8.-9. 12. Caracasissa SDP:tä edusti Lauri Kangas.

Sl:n ihmisoikeuskomitean kokoukseen Wienissä 11. 9. osallistui Paavo Lipponen.

Sl:n Lähi-itä työryhmän kokouksiin 4. 2. Lissabonissa, 18. 6. Pariisissa ja 7. 12. Brysselissä osallistui Lauri Kangas.

b) Yhteispohjoismaiset suhteet

Pohjoismaisten sosialidemokraattisten puolueiden ja sosialidemokraattisen ammattiyhdistysliikkeen yhteistyökomitea SAMAK kokoontui Helsingissä 14.-15. 1. SDP:tä edustivat Kalevi Sorsa, Erkki Liikanen, Pirkko Työläjärvä, Matti Ahde, Pertti Paasio, Tuulikki Hämäläinen, Kaj Bärlund, Riitta Prusti, Pirjo Ala-Kapee, Lauri Kangas ja Kari Laitinen. Kalevi Sorsa valittiin SAMAKin puheenjohtajaksi vuodeksi 1987

Puoluesihteerikokouksia pidettiin 1.-2. 4. Upsalassa, 24.-25. 6. Bornholmilla, 7.-8. 10. Oslolla ja 15.-16. 12. Helsingissä.

Uiko- ja turvallisuuspoliittinen työryhmä kokoontui 5.-6. 4. Oslolla, 8.-9. 6. Tukholmassa, 29.-30. 10. Kööpenhaminassa ja 20.-21. 12. Helsingissä. Työryhmän työhön osallistuivat Jaakko Kalela, Paavo Lipponen ja Lauri Kangas.

Talouspoliittinen työryhmä on kokoontunut muutaman kerran, mm. 27. 5. Helsingissä. Puoluetta työryhmässä on edustanut Raimo Sailas.

Kehitysyhteistyötyöryhmän kokouksessa 27. 4. Oslolla oli Lauri Kangas.

c) Kahdenkeskiset yhteydet veljespuolueisiin

Irlannin veljespuolueen järjestämässä Euroopan pulueettomissa ja sitoutumattomissa maissa toimivien SI:n jäsenpuolueiden kokouksessa Dublinissa 8.-10. 1. SDP:tä edusti Kari Möttölä.

Norjan entisen ulkoministerin Knut Frydenlundin hautajaisissa 6. 3. oli läsnä Jacob Söderman.

Norjan Työväenpuolueen kokouksessa 26.-29. 3. oli SDP:n edustajana Lars Lindeman.

Italian Sosialistipuolueen puoluekokouksessa 31.3.-5. 4. oli Lauri Kangas.

Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen ylimääräisessä puoluekokouksessa 14. 6. oli läsnä Pertti Paasio.

Japanin Demokraattisen Sosialistipuolueen puheenjohtaja Tsukamoto tapasi Helsingissä 3. 8. Pertti Paasion, Kalevi Sorsan ja Lauri Kankaan.

Norjan Työväenpuolueen 100-vuotisjuhllisuuksiin 21.-22. 8. osallistui Kaj Bärlund.

Tanskan Sosialidemokraattisen Puolueen kokoukseen 5.-6. 9. osallistui Juha Eskelinen.

Ruotsin Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen puoluekokouksessa 19.-21. 9. olivat läsnä Ulpu Iivari ja Jorma VVestlund.

Norjan Työväenpuolueen entisen puheenjohtajan Einar Gerhardsenin hautajaisissa 25. 9. SDP:n edustaja oli Lars Lindeman.

Irlannin Työväenpuolueen puoluekokouksessa 25.-27 9. SDP:tä edusti Pirjo Ala-Kapee.

Tanskan Sosialidemokraattisen Puolueen ylimääräisessä puoluekokouksessa 3. 10. SDP:n edustaja oli Pertti Paasio.

Ruotsin entisen puoluesihteerin Sven Anderssonin hautajaisissa 8. 10. SDP:tä edusti Lars Lindeman.

Itävallan Sosialistisen Puolueen puoluekokouksessa 27.-29. 10. SDP:n edustaja oli Pertti Paasio.

Hollannin Työväenpuolueen entisen puheenjohtajan hautajaisissa 30. 12. oli läsnä Ulpu Iivari.

Seuraavia tapahtumia tervehdittiin **sähkeitse**:

Japanin Demokraattisen Sosialistipuolueen kokous 23.-25. 2.

Kyproksen EDEK:n kokous 6.-8. 3.

Hollannin Työväenpuolueen kokous 2.-3. 4.

Ranskan Sosialistipuolueen kokous 3.-5. 4.

Surunvalittelu SI:n entisen pääsihteerin Albert Carthyn kuoleman johdosta 9. 7

Amerikan Demokraattisen Sosialistipuolueen kokous 1. 12.

Belgian Sosialistisia puolueita onnitteltiin vaalivoiton johdosta 14. 12.

5. SUHTEET KOMMUNISTISIIN PUOLUEISIIN

a) Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue (NKP)

SDP:n XXXIV puoluekokoukseen 4.-7. 6. osallistui tarkkailijana NKP:n Keskuskomitean asi-
antuntijaryhmän johtaja Juri Zhilin.

Lehtimiesvaltuuskunta Ulla Turkki, Pauli Takala ja Pekka Kivioja vieraili Karjalassa 28.9-
3. 10

Talousvaltuuskunta Seppo Lindblom, Eero Tuomainen, Pekka Korpinen, Elina Lehto ja
Lauri Kangas Moskovassa 26.-30. 10.

Suuren Sosialistisen Vallankumouksen 70-vuotisjuhlilla olivat Pertti Paasio, Ulpu Iivari ja
Kalevi Sorsa.

SDP:n ja NKP:n yhteisseminaari "Luottamuksen juuret ja uudet versot" Suomen itsenäi-
syyden ja Lokakuun vallankumouksen 70-vuotisjuhlien merkeissä pidettiin Helsingissä 14-
15. 11. NKP:n puolelta alustajina olivat Yhteiskuntatieteiden Instituutin johtaja Juri Krasin
ja NKP:n kansainvälisen osaston vt. jaostopäällikkö Vladimir Fjodorov.

Järjestövaltuuskunta Matti Ahde, Helena Rissanen, Tauno Lampi, Merja Oksanen, Ilkka
Kero, Raimo Turunen ja Esko Berg NKP:n vieraina 7.-13. 12.

NKP:n Keskuskomitean marxismi-leninismi instituutin ym. järjestämään seminaariin "Suu-
ri lokakuu ja nykyaika" 8.-10. 12. osallistui Kimmo Kiljunen.

b) Muut

SED:n valtuuskunta kansankamarin puhemies Erik Muckenbergerin johdolla oli eduskun-
taryhmän vieraana 11. 2.

Allan Rosas oli Unkarin Sosialistisen Työväenpuolueen vieraana.

Puolan Yhtyneen Työväenpuolueen valtuuskunta PYTP:n keskuskomitean jäsenen ja kv-
osaston päällikön Ernest Kuczán johdolla SDP:n vieraana 3.-6. 5.

Unkarilainen kv-asiantuntijavaltuuskunta USTP:n toimistopäällikkö Csaba Tabadjin johdol-
la oli SDP:n vieraana 24.-25. 9.

6. MUITA TAPAAMISIA, KOKOUKSIA, YHTEYDENOTTOJA

Suomen Rauhanpuolustajien ja Neuvostoliiton rauhankomitean aseidenriisuntaseminaa-
riin Moskovassa 25.-27. 3. osallistui Peter Muurman.

Chile-Seuran matkaan Chileen 14.-20. 4. osallistui Ulpu Iivari.

Palestiinan kansallisneuvoston kokousta 20.-24. 4. tervehdittiin sähköellä.

Brasilian Demokraattisen Puolueen kokousta 10. 6. tervehdittiin sähköellä.

SWAPO:n puheenjohtaja Sam Nujoma oli valtiovierailulla Suomessa. Hän tapasi Kalevi Sorsan 20. 8. ja Pertti Paasion 21. 8.

Pohjoismaisen Työväen Sivistysliiton liittokokouksessa Kööpenhaminassa 5-7. 10. oli Risto Paananen.

Malesian pääministerille lähetettiin 29. 10. sähke, jossa protestoitii DAP:n pääsihteeri Limin ja muiden opposition jäsenten vangitsemista.

Friedrich-Ebert-säätiö järjesti Bonnissa 30.11.-4. 12. seminaarin "Sosiaalisesti orientoituneen politiikan näköalat 1990-luvulla". SDP:n edustaja oli Pentti Forsten.

ANC:n 75-vuotisjuhlilla Arushassa 1.-4. 12. edusti SDP:tä Leo Söderqvist.

Partido Demokratiko-Sosyalista MG Pilipinas -puolueen kokousta 3. 12. tervehdittiin sähköllä.

Chilen sotilasjuntalle lähetettiin 23. 12. sähke, jossa vedottiin Clodomiro Almeydan tuomion purkamisen puolesta.

ANC:ta onnitteltiin vapautuneiden vankien johdosta.

PLO:n solidaarisuuskokouksessa oli Saara-Maria Paakkinen.

Suomi-Neuvostoliitto-Seuran organisoimaan YYA-40 -kansalaisvaltuuskuntaan nimitettiin Lauri Kangas.

7. EDUSTUS ERÄISSÄ VALTIOLLISISSA ELIMISSÄ

YK:n yleiskokouksen 42. istuntokauden Suomen valtuuskunta: Anna-Liisa Sirjamo ja Juha Eskelinen.

Aseidenriisunta-asioiden neuvottelukunta (ARNEK): Jaakko Kalela, Kari Möttölä ja Raimo Väyrynen.

ETY-toimikunta: Reijo Lindroos, Kari Möttölä, Anna Paljakka ja Erkki Nironen (22. 8. saakka). 1. 10. lähtien: Kari Möttölä, Erkki Nironen ja Tarja Kantola.

Sotatilalakikomitea: Allan Rosas ja Jukka Mikkola.

Taloudellisten kehitysmaasuhteiden neuvottelukunta (TALKE): Tarja Halonen, Pekka Korpinen, Unto Vesa ja Lauri Kangas.

Ulkomaisten investointien neuvottelukunta: Peter Boldt (Heikki Niemi)

Ulkoministeriön valinta- ja koulutuslautakunta: Lauri Kangas

YK-asiain neuvottelukunta: Paula Parmanne, Markku J. Jääskeläinen, Unto Vesa ja Mauri Vakkilainen (15. 6. saakka). Siitä lähtien Markus Aaltonen, Unto Vesa, Leena Luhtanen ja Tuula Haatainen.

8. KANSAINVÄLINEN SOLIDAARISUUSSÄÄTIÖ

Vuosi 1987 oli Kansainvälisen Solidaarisuussäätiön seitsemästoista toimintavuosi. 80-luvun aikana säätiön toiminta on vuodelta laajentunut ja niin tapahtui myös viime vuonna. Kuluneen vuoden aikana säätiön toiminnassa kuitenkin keskityttiin enemmän avustustoiminnan laadullisen tason parantamiseen kuin toiminnan laajentamiseen. Säätiön toiminta keskittyi edelleen kolmeen pääavustuskohteeseen, Nicaraguan lastenhuollon kehittämiseen, Mazimbun pakolaiskeskuksen huonekalutehtaan toimintaedellytysten parantamiseen ja Kwanza Sulin pakolaisten koulutuskeskuksen asuntorakentamisprojektiin. Nämä projektit ovat olleet säätiön pääkohteina viimeisten kolmen vuoden ajan.

Nicaraguan lastenhuollon kehityshankkeessa keskityttiin aikaisempien vuosien tapaan Nicaraguan pohjoisosissa sijaitsevien lastenruokailukeskusten jälleenrakentamiseen ja niiden toiminnan turvaamiseen mm. ruokailuväline- ja lastenvaate-toimituksiin.

Vuoden loppupuolella käynnistettiin kummilapsitoiminta, jonka kautta yksityisillä ihmisillä, puolue- ja ammattiosastoilla on mahdollisuus tukea lastenhuolto-ohjelmaa kustantamalla yhden tai useamman lapsen vuoden ateriat. Säätiö huolehtii sekä avun perille menosta että tiedonvälityksestä kummiryhmän ja sen ruokailukeskuksen välillä, jossa ko. lapsi on.

Sekä Etelä-Afrikan pakolaiskeskuksen huonekalutehdasorojektissa että Namibian pakolaiskeskuksen asuntorakentamisprojektissa edettiin vaiheeseen, jossa suurin osa alkupe- räisestä projektisuunnitelmasta oli toteutettu. Molemmista projekteista jäi vuoden 1988 puolella toteutettavaksi vielä hankkeista paikallisesti vastuussa olevien henkilöiden koulu- tus sekä joitakin varaosatoimituksia. Pääosin hankkeet etenivät suunnitelmien mukaan, vaikkakin joitakin käytännön hankaluuksia ilmeni mm. Kwanza Sulin projektiryhmän ja lei- ri hallinnon välillä, joiden vuoksi projekti seiso i osan vuodesta.

Kotimaan päässä säätiön toiminta keskittyi varainhankinnan kehittämiseen sekä tiedotus- toimintaan. T-lehtien ja ay-lehtien välityksellä levitetyn tiedon lisäksi säätiön työntekijät kä- vivät esittelemässä toimintaa lukuisissa sekä puolueen että ammattiosastojen järjestämis- sä tilaisuuksissa.

Suomessa vieraili säätiön kutsumana keväällä -87 Nicaraguan sosiaaliministeri Reinaldo Antonio Tefel sekä syksyllä Nicaraguan sosiaaliturvalaitoksen pääsihteeri Carlos Bojorge.

VII TALOUDELLISIA ASIOITA

1. TILINTARKASTUS

33. puoluekokouksen valitsemina tilintarkastajina ovat toimineet puoluekokouksen 1984-1987 HTM Ilmari Lavonsalo, puheenjohtajana, varatuomari, pankinjohtaja Anssi Kärkinen ja HTM Kalevi Koskivirta. Varatilintarkastajina ovat toimineet HTM Lasse Lehti ja HTM Reijo Nuikki.

34. puoluekokous valitsi tilintarkastajiksi puoluekokoukskaudeksi 1987-1990 HTM Lasse Lehden puheenjohtajaksi, hallintopäällikkö Marja-Leena Lehtimäen ja varatuomari, pankinjohtaja Anssi Kärkisen sekä varatilintarkastajiksi HTM Reijo Nuikin ja HTM Kalevi Koskivirran.

Puoluetoimikunnan valitsemana valvontatarkastajana on toiminut Tilintarkastusrenkas Oy, ja tarkastustyön on tehnyt HTM Lasse Lehti.

2. TALOUDEHOITO

Puolueen taloudenhoitoon kuuluvat tehtävät on hoidettu hallinto-osastolla. Taloudenhoitajana on toiminut Mauunu Ihalainen, laskentapäällikkönä Maire Tommola, pääkirjanpitäjänä Anja Salminen, kassanhoitajana Asta Hillner, palkanlaskijana Riitta Elovuo, piirijärjestöjen kirjanpitäjänä Helga Niemi.

3. OMAISUUDEN MYYNTILUPIA JA SIIRTOJA

Kausalan Työväenyhdistys ry., Hummovaaran-Villalan Sos.-dem. Yhdistys ry, Varisto-Pähkinärinteeseen Työväenyhdistys ry:n purkautuminen ja varojen siirto Friheressin Sosialidemokraatit ry:lle, Laaksoalahden Sosialidemokraatit ry:n purkautuminen ja varojen siirto Espoon Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ryille, purkautuneen Keuruun Suolahden Työväenyhdistys ry:n varojen siirto Keuruun Työväenyhdistys ry:lle, Haagan Työväenyhdistys ry., purkautuneen Juurikkasalon Työväenyhdistys ry:n varojen siirtäminen Puhoksen Sos.-dem. Työväenyhdistys ryille, purkautuneen Karakallion Sosialidemokraatit ry:n varojen siirto Kara- ja Viherkallion Sos.-dem. Kilta ryille, Varkauden Ammattiyhdistysväen Sos.-dem. Yhdistys ry., Kangaslammin Työväenyhdistys ry, Kaarinan Ty Uurtaja ry., Parolan Työväenyhdistys ryin ja Hattulan kunnan välinen maanvaihtokauppa.

4. OSTO- JA RAKENNUSLUPIA

Ukkolan Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys ry., Klaukkalan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry. ja Keravan Työväenyhdistys ry.

5. TYÖVÄENTALOJEN KORJAUSMÄÄRÄRAHAT

Opetusministeriön myöntämistä työväentalojen korjausmäärärahoista sai avustusta 75 sosialidemokraattista yhdistystä yhteensä 4.230.000 mk.

Avustusta saaneet yhdistykset piireittäin:

Uudenmaan piiri: Antskogin Työväenyhdistys ry., Friherussin Sosialidemokraatit ry., Halkian Työväenyhdistys ry., Jokelan Työväenyhdistys ry., Karjaan Sos.-dem. yhdistys ry., Karjalohjan Työväenyhdistys ry., Karkkilan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Kauklahden Sos.-dem. Yhdistys ry., Korson Sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Lepsämän-Lintumetsän Sosialidemokraattinen yhdistys ry., Lohjan Immulan Työväenyhdistys ry., Loviisan Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry., Otalammen Työväenyhdistys ry., Porvoon Työväenyhdistys ry., Rekolan Työväenyhdistys ry., Sammatin Työväenyhdistys ry. ja Inga socialdemokratiska föreningen rf.

Varsinais-Suomen piiri: Laitilan Ty Sampo I ry., Nousiaisten Sos.-dem. Ty Jousi I ry., Rautistulan Sos.-dem. Ty ry., Uudenkaupungin Työväenyhdistys ry., Vehmaan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry. ja Yläneen Ty Pelastaja ry.

Satakunnan piiri: Harjunpään Työväenyhdistys ry., Jämijärven Työväenyhdistys ry., Lapin TI. Työväenyhdistys ry., Luhalahden Työväenyhdistys ry. ja Luvian Työväenyhdistys ry.

Etelä-Hämeen piiri: Forssan Työväenyhdistys ry., Järvelän Työväenyhdistys ry., Kalvolan Sosialidemokraatit ry., Turengin Työväenyhdistys ry., Tuuloksen "Aiku" Työväenyhdistys ry., Vanajaveden Sos.-dem. Yhdistys ry. ja Viralan Työväenyhdistys ry.

Pohjois-Hämeen piiri: Kolhon Ty Kehitys ry., Kotalan Työväenyhdistys ry., Kuhmalahden Sos.-dem. Yhdistys ry., Messukylän Työväentalo Oy, Ruoveden kk:n sos.dem. Ty ry., Sääksjärven sos.dem. Yhdistys ry. ja ViSuveden Ty Kehitys ry.

Kymen piiri: Joutsenon Korvenkylän Työväenyhdistys ry., Joutsenon Sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Kausalan Kansantalo Oy, Summan Työväenyhdistys ry., Tiutisen Työväenyhdistys ry. ja Vuohijärven Työväenyhdistys ry.

Mikkelin piiri: Mikkelin Työväenyhdistys ry., Mäntyharjun Työväenyhdistys ry. ja Savonlinnan Työväenyhdistys ry.

Kuopion piiri: Alapitkän Sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Könönpellon Sos.-dem. Ty ry. ja Uimalan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry.

Pohjois-Karjalan piiri: Hukkalan Työväenyhdistys ry., Lehmon Työväenyhdistys ry., Lieksan Työväenyhdistys ry., Paukkajan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Ukkolan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry. ja Varparannan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry.

Keski-Suomen piiri: Hankasalmen asemanseudun Työväenyhdistys ry., Joutsan Työväenyhdistys ry., Jurvansalon Työväenyhdistys ry., Konginkankaan Työväenyhdistys ry, Konneveden Työväenyhdistys ry, Laukaan Sos.-dem. Kunnallisjärjestö ry, Lievestuoreen Sos.-dem. Työväenyhdistys ry. ja Löytänän työväenyhdistys ry.

Vaasan piiri: Inhan Työväenyhdistys ry. ja Teuvan Sosialidemokraatit ry.

Oulun piiri: Haapajärven Työväenyhdistys Sarastus, lin Sosialidemokraatit ry, Martinnien Sos.-dem. Työväenyhdistys ry. ja Piippolan Työväenyhdistys ry.

Lapin piiri: Tervolan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry.

6. PUOLUEEN TALOUS

Tuloslaskelma ja tase 31. 12. 1987 eri liitteenä.

7. VIESTINTÄTEOLLISUUS

Sosialidemokraattinen sanomalehdistö

Sosialidemokraattisen sanomalehdistön ja graafisen teollisuuden taloudellinen tulos vuodelta 1987 oli parempi kuin edellisenä vuonna. Kuitenkaan sitä ei voi graafisen teollisuuden osalta pitää tyydyttävänä, vaikka tulos paranikin liikevaihdon kasvua enemmän.

Lehtikustantajayhtiöiden tuloksen paraneminen saatiin aikaan tiukalla kulujen karsimisella, koska liikevaihto kasvoi vain 3 prosenttia. Lehtien ilmoitustuotot olivat markkamääräisesti vuoden 1986 tasolla ja kasvu johtui kokonaan tilaustuottojen lisääntymisestä. Eräiden lehtien levikit lisääntyivät samoin kuin ay-liikkeen lehtiedun käyttö sd-lehtien tilaamiseen.

Yhtiöryhmän liikevaihto vuonna 1987 oli 234 milj. markkaa ja sen palveluksessa oli noin 900 henkilöä.

Lehtien levikki

Sosialidemokraattisten sanomalehtien levikki oli vuoden 1987 lopussa 143 049 ja ay-liikkeen lehtiedun käyttäjiä oli 104 404, joka on 2,2 prosenttia edellisvuotista suurempi.

Lehdistötuki

Valtion lehdistötuen jakamisessa otettiin jossakin määrin huomioon edellisenä vuonna mietintönsä jättäneen parlamentaarisen lehdistökomitean mietintö, ja taloudellisissa vaikeuksissa olevan sosialidemokraattisen lehdistön saama tuki nousi edellisestä vuodesta 7,8 % ja oli 31.128.125 markkaa. Lehdistötuki on välttämätön edellytys sosialidemokraattisen lehdistön julkaisemiselle nykyisessä laajuudessa.

Sähköinen viestintä

Kun kaapelitelevisiotoiminta muutama vuosi sitten Suomessa aloitettiin, todettiin sosialide-

mokraattisen lehdistön piirissä, että sen vaatimat taloudelliset panokset ylittivät lehti-yhtiöiden käytössä olevat resurssit. Kuitenkin pyrittiin alusta lähtien mukaan toimintaan lähinnä alaan liittyvän tiedon ja taidon hankkimista varten. Vaikka kaapelitelevisio-toiminnasta ei olekaan muodostunut taloudellista menestystä, on niissä mukanaolo keskimäärin viidenneksen panoksella osakepääomasta edelleen perusteltua.

Vuonna 1985 aloitettiin kokeilut yksityisillä paikallisradioilla. Alusta alkaen on mukana ollut kaksi radiota, joissa yhtiöryhmäämme kuuluvilla yrityksillä on enemmistö. Nämä Jyväskylän Seudun Paikallisradio Oy ja Vaasan Seudun Paikallisradio Oy ovat vakiinnuttaneet asemansa ja saaneet pysyvän toimiluvan kahden vuoden kokeilujakson jälkeen. Näiden lisäksi yhtiöillämme on merkittävä asema Lappeenrannan ja Kotkan paikallisradioissa sekä pienempiä omistuksia kolmessa muussa.

Yhteistyö

Sosiaalidemokraattisen viestintäteollisuuden yhtiöiden yhteistoimintaa koordinoi kaupallisissa, hallinnollisissa ja teknisissä asioissa T-lehdistö Oy. Aatteellinen yhteistyö sekä yhteydenpito puolueeseen ja ay-liikkeeseen hoidetaan Työväen lehdistö r.y:ssä. Investointien rahoitusjärjestelyjä varten perustettu Suomen Viestintärahoitus Oy korotti osakepääomansa 4 miljoonaan markkaan ja samalla osake-enemmistö siirtyi suoraan lehtien omistukseen. Yhtiö on osallistunut sekä lainoin että suurin osakepääomasijoituksin investointien rahoitukseen.

Lehtien toimitusjohtajat 31. 12. 1987

Eteenpäin	Antero Anttila
Hämeen Kansa	Heikki Dahlbo
Kansan Lehti	Harri Roihankorpi
Pohjanmaan Kansa	Pekka Iitola
Pohjois-Karjala	Jouko Hakala
Pohjolan Työ	Urho Ervasti
Suomen Sosialidemokraatti	Risto Uosukainen
Turun Päivälehti	Pauli Viklund
Uusi Aika	Reijo Nuikki
Valpas	Martti Ruokolainen
Vapaus	Jari Jääskeläinen
Vastin	Erkki Syrjä
Arbetarbladet	Sigurd Norrmen
T-lehdistö Oy, Työväenlehdistö ry.	Erkki Vuorinen

Kirjapainoyritysten toimitusjohtajat 31. 12. 1987

Oy Kehitys	Reijo Nuikki
Kirjapaino Koliprint Oy	Jouko Hakala
Mikkelin Painos Oy	Jari Jääskeläinen
Paasipaino Oy	Seppo Mahlman
PT-paino Oy	Urho Ervasti
Tampereen Keskuspaino Oy	Harri Roihankorpi

T-lehdistö Oy:n hallitus

Antero Anttila	varapuheenjohtaja
Urho Ervasti	
Jari Jääskeläinen	
Reijo Nuikki	
Harri Roihankorpi	
Risto Uosukainen	
Erkki Vuorinen	puheenjohtaja

Työväenlehdistö r.y:n johtokunta

Antero Anttila	varapuheenjohtaja
Urho Ervasti	
Harri Roihankorpi	
Risto Uosukainen	
Erkki Vuorinen	puheenjohtaja

Suomen Viestintärahoitus Oy:n hallitus

Antero Anttila	puheenjohtaja
Arto Kuusiola	
Reijo Nuikki	
Harri Roihankorpi	varapuheenjohtaja
Erkki Vuorinen	toimitusjohtaja

T-lehdistö Oy:n henkilökunta

Erkki Vuorinen	toimitusjohtaja
Sirkka Jokinen	sihteeri
Markku Laamanen	tekninen asiamies

SOSIALIDEMOKRAATTISET NAISET

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 1987

1. YLEISTÄ

Kulunut vuosi oli työntäyteinen. Ajankohtana, jolloin sanotaan, että politiikan harrastaminen ei ole muodissa eikä ihmiset halua toimia poliittisissa puolueissa, on miellyttävää todeta, että tämä sanonta ei päde Sosialidemokraattisten Naisten toimintaan. Vuoden 1987 tärkeimpiä tapahtumia olivat naisliiton liittokokous Turussa, eduskuntavaalit maaliskuussa sekä puoluekokous kesäkuussa Helsingissä.

Eduskuntavaaleissa tehtiin työtä tiiviisti naisehdokkaiden sekä SDP:n hyväksi. Puoluekokouksessa olimme näkyvästi esillä mm. puheenjohtajavalinnassa. Naisliiton ehdokkaana SDP:n puheenjohtajaksi oli Vappu Taipale.

2. LIITON PÄÄTÖKSENTEKIJÄT

2.1. Liittokokous

Sosialidemokraattisten Naisten liittokokous pidettiin 31. 1.-1. 2. 1987 Turun Konserttitalolla. Kokouksessa oli 240 virallista kokousedustajaa. Kokoukseen osallistui suuri joukko kutsuvieraita. SDP:n tervehdyksen toi puoluesihteeriksi Erkki Liikanen. Kansainvälisiä vieraita olivat Sosialistisen Naisinternationaalin puheenjohtaja, Ruotsin ulkomaankauppaministeri Anita Gradin, Tanskan sos.dem. puolueen tasa-arvovaliokunnan puheenjohtaja Gitte Hansen, Norjan sos.dem. naisliiton liittotoimikunnan jäsenet Kari Rolstad ja Tine Överlier, Itävallan sosialistipuolueen naisjärjestön edustaja Helga Heiden, Neuvostonaisten komitean edustaja, Leningradin alueen NKP:n sihteeri Tatjana Zdanova sekä Nicaraguan naisjärjestön AMNLAE:n kv-osaston päällikkö Silvia McEvans.

Kokouksessa käsiteltiin toiminnan runkosuunnitelma vuosiksi 1987-1990, aloitteet, joita oli 17 kappaletta sekä toiminta- ja tilikertomukset vuosilta 1984 ja 1985.

Liittokokouksen poliittisina asiakirjoina käsiteltiin ja hyväksyttiin aineistot: Köyhyys keskuudessaamme ja Maailman köyhyys ja naisten työ.

Kokouksessa esiteltiin ja jaettiin liiton koulutusjaoston tekemä uuden jäsenen opas UJO.

Liiton puheenjohtajaksi valittiin Vappu Taipale, varapuheenjohtajaksi Pirkko Valttonen ja Liisa Jaakonsaari sekä pääsihteeriksi Marianne Laxen.

Liittotoimikuntaan valittiin seuraavat toverit: Marja-Leena Lehtinen, Ritva Aheinen, Anja Savolainen, Aino Tenkula, Marja-Terttu Erkkilä, Marja-Liisa Tykkyläinen, Irma Kaski, Eeva-Liisa Tuominen ja Aulikki Hiltunen varsinaisiksi jäseniksi sekä Arja Ojala, Eeva Liukkonen, Riitta Myller, Erja Anttonen, Irja Peräniitty ja Eine Mikkonen varajäseniksi. Liittoneuvoston puheenjohtajaksi valittiin Iiris Hacklin.

Kunniajäseniksi kutsuttiin Meeri Kalavainen, Rakel Lehtokoski, Elsa Elisabeth Sellmer, Elisabet (Betty) Rantanen, Alma Rosendahl, Esteri Heinonen, Anni Flinck, Eeva Laine, Iiri Kontiainen, Maire Haapasalo, Helena Vasarainen, Kerttu Hintikka, Elvi Aro, Viivi Moilanen ja Martta Nenola.

2.2. Liittoneuvosto

Liittoneuvosto kokoontui sääntömääräiseen kevätkokoukseen 4.-5. 4. 1987. Kokouksessa valittiin liittoneuvoston puheenjohtajiksi Marjatta Vehkaoja ja Raija Leponiemi sekä käsiteltiin toiminta- ja tilikertomukset vuodelta 1986. Poliittisen tilannekatsauksen kokouksessa piti puoluesihteeriksi Erkki Liikanen. Liittoneuvoston antamassa julkilausumassa käsiteltiin hallitusyhteistyötä: "Ei porvarihallituksen takuumieheksi".

Liittoneuvosto kokoontui 4.-5. 9. 1987 yhdessä liittotoimikunnan kanssa seminaariin, jossa SDP:n uusi puoluesihteeriksi Ulpu Iivari kertoi SDP:n tulevaisuudennäkymistä ja puoluetoimikunnan jäsen Irma Peiponen alusti uudesta periaateohjelmasta.

Syksyn liittoneuvoston kokouksessa 28.-29. 11. 1987 hyväksyttiin toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodeksi 1987. Poliittisessa tilannekatsauksessa puututtiin Kimmo Kiljusen alustuksessa Maailman köyhät ja Suomen vastuu kansainvälisiin kysymyksiin. Elina Lehdon alustuksen pohjalta syvennyttiin pohtimaan verouudistusta.

Julkilausumassa otettiin kantaa pakolaiskysymykseen, tuleviin presidentinvaaleihin, verouudistukseen sekä VR:n tilanteeseen.

2.3. Liittotoimikunta

Liittotoimikunta kokoontui kertomusvuoden aikana 11 kertaa. Liittotoimikunta otti kantaa verouudistuskusteluun sekä pienten lasten vanhempien työajan lyhentämiseen.

Liiton työvaliokuntaan ovat kuuluneet Vappu Taipale, Liisa Jaakonsaari, Pirkko Valtonen, Marianne Laxen, Marja-Liisa Tykkyläinen ja Eeva-Liisa Tuominen.

Liittotoimikunta perusti koulutusjaoston, joka toimii koko liittokokouskauden sekä seuraavat työryhmät: tiedotustyöryhmä, periaatetyöryhmä, solidaarisuustyöryhmä ja kunnallispoliittinen työryhmä. Työryhmät tekevät tiettyä tehtävää ja lakkaavat, kun tehtävä on saatu valmiiksi.

Uusi liittotoimikunta kokoontui 9 kertaa. Kokouksiin osallistuttiin seuraavasti:

Vappu Taipale 9, Pirkko Valtonen 8, Liisa Jaakonsaari 5, Marianne Laxen 8, Marja-Leena Lehtinen 5, Ritva Aheinen 6, Anja Savolainen 7, Aino Tenkula 7, Marja-Terttu Erkkilä 7, Marja-Liisa Tykkyläinen 5, Irma Kaski 7, Eeva-Liisa Tuominen 8, Aulikki Hiltunen 7, Arja Oja-

la 4, Eeva Liukkonen 7, Riitta Myller 6, Erja Anttonen 8, Irja Peräniitty 7, Eine Mikkonen 7 ja Iiris Hacklin 6 kertaa.

2.4. Liiton toimisto

Pääsihteerinä on toiminut Marianne Laxen, virkavapaalla 1. 12. 1987 - 30. 6. 1988. Vt. pääsihteerinä 19. 12. 1987 alkaen on ollut Riitta Myller, koulutus- ja ay-sihteerinä Irma Nissinen, tiedotussihteerinä Merja Oksanen, suunnittelussihteerinä Hanni Koljonen 1. 10. 1987 alkaen ja toimistosihteerinä Helena Haaranen.

3. JÄRJESTÖTOIMINTA

3. 1. Jäsenjärjestöt

Naisliiton perusosastojen määrä lisääntyi vuoden aikana 5:llä. Vuoden vaihteessa perusjärjestöjen määrä oli 490, joista naisyhdistyksiä 50. Vuoden aikana piiritasolla tuettiin perusosastojen toimintaa sekä kehoitettiin yhteistyöhön paikallisesti. Naisliiton sihteerit kiersivät vastuupiireissään eri osastojen kokouksissa. Monella paikkakunnalla toimi epävirallisia ns. "Miina"-kerhoja, joiden tehtävänä on toimia paikkakunnan sosialidemokraattisten naisten epävirallisena keskustelu- ja yhteistyöpiirinä.

3.2. Yhteistyö ay-liikkeen sosialidemokraattien kanssa

Socialidemokraattiset naiset ovat omissa ammattiliitoissaan keskeisesti ajamassa ja toteuttamassa tasa-arvopoliittikkaa. Naisliitto järjesti vuoden aikana tapaamisia eri ammattiliitosten keskusjärjestöjen naispuheenjohtajille. Tämä kerran kuukaudessa tapahtuva keskusteluhyteys on todettu hyväksi.

Naisliitossa ei ole ollut erillisiä ay-työryhmiä, vaan ammattiyhdistysliikkeen naiset on otettu mukaan koulutusjaoston toimintaan. Koulutuksen kautta yritetään virittää yhteistyötä.

3.3. Eduskuntavaalit

Käydyissä eduskuntavaaleissa naisten äänestysaktiivisuus nousi ensimmäistä kertaa korkeammaksi kuin miesten äänestysaktiivisuus. Naiskansanedustajaehdokkaat saivat näissä vaaleissa edellisiin verrattuna äänivyöryn, kuten ennen vaaleja ounasteltiinkin.

Edellisiin vaaleihin verrattuna äänestämässä käyneitten lukumäärä laski noin 100 000 henkilöllä, joista naisten osuus oli n. 70 000. Naiskansanedustajaehdokkaiden saama äänimäärä nousi kuitenkin näissä vaaleissa runsaalla 120 000:lla, miesehdokkaiden äänimäärä laski noin 220 000:lla.

Naisehdokkaitten äänimäärä on kasvanut, miesten laskenut Sosialidemokraattisessa Puolueessa, Kokoomuksessa ja Keskustapuolueessa. Sosialidemokraattien tappio oli miesten tappio, sillä miesehdokkaat menettivät noin 80 000 ääntä, naisehdokkaat vain noin 20 000.

Näissä vaaleissa naiset ilmaisivat selkeästi halunsa vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin ja erityisesti siten, että naisten osuus näkyisi myös päätöksenteossa.

Sosialidemokraattisia naisia oli ehdokkaina 40,2 %, naisten saama äänisaalis oli 36,8 % annetuista SDP:lle tulleista äänistä. Valituksi tuli 56 sosialidemokraattista kansanedustajaa, joista naisia oli 18 eli 32,1 %.

Liittokokous oli sosialidemokraattisten naisten lähtölaukaus eduskuntavaalityölle. Vaalilaisuuksia järjestettiin kaikissa naispiireissä.

Naisliitto avusti naispiirejä teettämällä naisehdokkaitten yhteisesitteen. Esite onnistui tällä kertaa erittäin hyvin

4. KOULUTUSTOIMINTA

Koulutustoiminta painottui vuoden aikana piirien järjestämille kursseille. Keskitetysti järjestettiin liittoneuvoston kokousten yhteydessä kaksi seminaaria sekä liittotoimikunnan ja liittoneuvoston yhteinen seminaari syyskuussa.

Naisliitto järjesti yhdessä SNK:n kanssa seminaarin "Miltä maailma ja SDP näyttää v. 2000" 25.-26. 4. TVK-opistolla.

Pohjoismainen opintoviikko pidettiin tänä vuonna Suomessa 9.-14. 8. Teemana oli "Naisten valta?". Opintoviikko pidettiin TVK-opistolla, joka palveluineen ja ympäristöineen tarjosikin erinomaiset puitteet sisarelliselle yhdessäololle.

Opintokerhotoimintaa jatkettiin edellisen vuoden vauhdilla. Opintoaiheina olivat kunnallispolitiikka, kirjallisuus sekä erilaiset harrastukset.

Liiton sihteerit osallistuivat myös naispiirien koulutustapahtumiin, joissa he toimivat joko vetäjinä tai vastasivat käytännön järjestelyistä kurssipaikalla. Toimintavuoden aikana jokaisessa naispiirissä järjestettiin vähintään yksi tai useampi koulutustilaisuus.

5. TIEDOTUS- JA JULKAISUTOIMINTA

PikkuSisko oli liiton sisäisen tiedotuksen tärkein kanava. PikkuSisko-järjestötiedote ilmestyi vuoden aikana kuusi kertaa. Ulospäin suuntautuvassa tiedottamisessa tärkeimmät tapahtumat olivat liittokokous ja eduskuntavaalit. Eduskuntavaalityöhön valmistettiin esite.

Julkilauseumia annettiin liittoneuvoston ja liittotoimikuntien kokouksissa. Liittoneuvoston kevätkokous käsitteli julkilauseumassaan hallitusyhteistyötä: "Ei porvarihallituksen takuumieheksi" ja syyskokous presidentinvaaleja, verouudistusta, valtionrautateitä sekä pakolaiskysymyksiä. Liittotoimikunnan kannanottoja annettiin verouudistuskesusteluun (2.10.) sekä pienten lasten vanhempien työajan lyhentämiseen (8.10.).

Tietosiskoja ilmestyi vuoden aikana kaksi: 1/87 Äitimyytistä äitiyden teknologiaan sekä 2/87 Sukupuolinen ahdistelu ja häirintä työpaikoilla. Uusille jäsenille valmistettiin Uuden jäsenen opas, UJO.

6. KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Liiton kansainvälisen toiminnan painopiste oli edelleen pohjoismaisessa yhteistyössä ja Sosialistisen Naisinternationaalin toiminnassa.

Sosialistisen Naisinternationaalin byroon kokoukseen huhtikuussa Roomassa osallistui Marianne Laxen. Sosialistisen Naisinternationaalin valtuuston kokoukseen Senegalissa lokakuussa osallistuivat Eeva-Liisa Tuominen ja Marianne Laxen, Sosialistisen Internationaalin eksekutiivin kokoukseen helmikuussa Madridissa osallistui Marianne Laxen.

Naisten Maailmankokoukseen Moskovassa osallistuivat Pirkko Valtonen, Liisa Jaakonsaari ja Marianne Laxen.

Norjan Naisliiton liittokokouksessa helmikuussa mukana olivat Liisa Montonen ja Ulla Vuorela, Ruotsin naisliiton liittokokouksessa elokuussa olivat Riitta Myller ja Merja Oksanen. Itävallan naisliiton liittokokouksessa lokakuussa liittoamme edusti Liisa Jaakonsaari. Länsi-Saksan naisliiton liittokokouksessa lokakuussa mukana oli Marianne Laxen.

IUSY:n naisseminaariin Strassburgissa maaliskuussa osallistui Erja Anttonen. IUSY:n 80-vuotistapaalille heinäkuussa Valenciassa osallistuivat Erja Anttonen ja Merja Oksanen.

Pohjoismaisessa pääkaupunkiseututapaamisessa Tanskassa elokuussa oli mukana Aulikki Hiltunen.

Pohjoismaisissa pääsihteerikokouksissa on ollut mukana Marianne Laxen. Syyskuussa naisliiton toimisto oli seuraamassa Norjan kunnallisvaaleja Oslossa.

SDP:n järjestövaltuuskunnan mukana Neuvostoliitossa joulukuussa oli Merja Oksanen.

Pohjoismainen liittotoimikuntien tapaaminen pidettiin marraskuussa Helsingissä. Kokouksessa perustettiin Pohjoismaiden Sosialidemokraattisten Naisten yhteistyöelin, SKN, jonka tavoitteena on toimia Pohjolan sosialidemokraattisten Naisten foorumina ja sitä kautta edistää pohjoismaista ja kansainvälistä hyvää yhteistyötä. Kokouksessa käsiteltiin ympäristöpoliittikkaa.

7. LOPUKSI

Toiminta naisliitossa painottui kevätkauden aikana liittokokous-, puoluekokous- ja eduskuntavaaliasioihin. Syyskauden aikana aloitettiin valmistautuminen vuoden 1988 kunnallisvaaleihin.

